

ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน
เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พุดิพัฒน์ เพชรสิทธิพงษ์

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

THE RECOURSES OF INTEGRATED SUSTAINABLE TOURISM RECOURSES
MANAGEMENT: HUAHIN MUNICIPLITY

Phuttiaphat Phetchsittiphong

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2017

Copyright of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน
เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พุดิพัฒน์ เพชรสิทธิพงษ์

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

THE RECOURSES OF INTEGRATED SUSTAINABLE TOURISM RECOURSES
MANAGEMENT: HUAHIN MUNICIPLITY

Phuttiaphat Phetchsittiphong

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2017

Copyright of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

ใบรับรองการศึกษาอิสระ
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ชื่อการศึกษาอิสระ	ความสำเร็จการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อผู้วิจัย	นายพุฒิพัฒน์ เพชรสิทธิ์พงษ์
สาขาวิชา	นวัตกรรมการบริหารและการจัดการรัฐกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.พอ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีอนุมัติให้การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... ผู้อำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
(นายรพี ม่วงนนท์)

คณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ศ.พล.ต.ท.หญิง ดร.นัยนา เกิดวิชัย)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.วิพร เกตุแก้ว)

..... กรรมการ
(ผศ.พอ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุด)

Independent Study Certificate
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Independent Study Title The recourses of integrated sustainable tourism recourses management: HuaHin Municipality
Researcher Mr. Phuttiaphat Phetchsittiphong
Major Innovative Public Administration and Management
Advisor Asst. Prof. Col. Dr.Vorsit Charoernputh, DPA.

Rajamangala University of Technology Rattanakosin approved this Independent Study in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Public Administration

.....
(Mr.Rapee Moungnont) Director of College Of Innovation Management

Independent Study Committee

..... Chairperson
(Prof.LT.Pol.Gen.Naiyana Kerdwichai, DPA.)

..... Member
(Assoc.Prof.Viporn KateKao, Ph.D.)

..... Member
(Asst. Prof. Col. Dr.Vorsit Charoernputh, DPA.)

การศึกษาอิสระ	ความสำเร็จการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อผู้วิจัย	นายภูมิพัฒน์ เพชรสิทธิ์พงษ์
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอก ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุด
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ 2) เปรียบเทียบความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการจากทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากร และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการกับความสำเร็จของการจัดการของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง บูรณาการ

การศึกษาครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างใน การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของยามานะได้ 398 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีชั้นตอนและบังเอิญ การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย สถิติบรรยาย ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ สถิติอ้างอิง ประกอบด้วย ค่าการวิเคราะห์ ค่าแปรปรวนทางเดียว และเพียร์สันอาร์

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ในระดับมาก 2) มีความแตกต่างกันตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างต่อความสำเร็จในการ จัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ จำแนกตามลักษณะประชากร และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณา การ

คำสำคัญ: เชิงบูรณาการ, ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก.....

Independent Study Title	The recourses of integrated sustainable tourism recourses management: HuaHin Municipality
Researcher	Mr. Phuttiapat Phetchsittiphong
Degree Sought	Master of Public Administration
Advisor	Asst. Prof. Col. Dr.Vorsit Chareonpath, DPA.
Academic Year	2017

Abstract

This study aimed to explored 1) the successes of integrated sustainable tourism recourses management: HuaHin Municipality 2) to Compare the attitude of respondent toward the successes of integrated sustainable tourism recourses management: HuaHin Municipality verified by respondent demographic factors 3) to verified correlation among affecting factors the successes of Integrated sustainable tourism recourses management with the successes.

This was quantitative survey research. Sample size calculated by Yamane concept 398 persons, stratified and accidental sampling were used. Questionnaires were used as data collection tool. Descriptive statistics were Mean, standard deviation, percentages. Inferential statistics were T test, One way ANOVA F and PearsonR.

The findings were as follows 1) the successes of integrated sustainable tourism resources were high level 2) there were significant differences among respondent attitude toward the successes of integrated sustainable tourism recourses management: HuaHin Municipality at .05 statistical levels subtracted by demographic factors 3) there were positive significant correlations among affecting factors of Integrated sustainable tourism recourses management with the successes of Integrated sustainable tourism recourses management at .05 levels.

Keywords: Integrated Managerial capacities , Tourism resources

Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอก ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุดม ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จนกระทั่งการค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวและเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตและรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต รุ่น 591 ทุกท่าน ที่ห่วงใยและให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่งทำการศึกษาอิสระสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความสะดวก

สุดท้ายขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ชีวิตและสังคมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน

พุดมพัฒน์ เพชรสิทธิพงษ์
พฤศจิกายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	6
2.2 ทฤษฎีการจัดการ	10
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล	15
2.4 แนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	20
2.5 บริบททั่วไปของเทศบาลเมืองหัวหิน	36
2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	48
2.8 สมมติฐานการวิจัย	48
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	49
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
3.3 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ	50
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
3.6 สมมติฐานทางสถิติ	52
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย	54
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4.2 ผลการวิเคราะห์	54
4.3 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 ความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาล เมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	56
4.5 ผลการทดสอบสมมติฐาน	62
4.6 ตารางสรุปการทดสอบสมมติฐาน	78
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ	80
5.1 สรุปผลการวิจัย	82
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	82
5.3 ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	87
แบบสอบถาม	88
ประวัติผู้วิจัย	94

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางแสดงสถิติจำนวนประชากร ปี พ.ศ.2555-2559	38
4.1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
4.2 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม	57
4.3 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในด้านการวางแผน.....	57
4.4 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในด้านการจัดองค์กร	58
4.5 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในด้านการบริหารงาน	58
4.6 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในด้านการอำนวยความสะดวก	59
4.7 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในด้านการประสานงาน.....	60
4.8 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในด้านการรายงาน	61
4.9 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ในด้านงบประมาณ	61
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จอย่างยั่งยืนการจัดการทรัพยากรการ ท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	62
4.11 การเปรียบเทียบความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่าง ยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ	63
4.12 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอายุ.....	63
4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอายุ.....	64
4.14 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านระดับการศึกษา.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากร การทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านระดับการศึกษา.....	66
4.16 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอาชีพ	67
4.17 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากร การทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอาชีพ	68
4.18 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้	70
4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากร การทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านรายได้.....	70
4.20 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามคุณลักษณะด้านสถานภาพ	72
4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากร การทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านสถานภาพ	73
4.22 แทนค่าตัวแปร	75
4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	76
4.24 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการทองเที่ยว เชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน	76
4.25 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนกับความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการทองเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน	77
4.26 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	76

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กระบวนการบริหารจัดการ POSDCoRB	13
2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจไทยมีรากเหง้ามาจากภาคการเกษตร เดิมทีเป็นการปลูกพืชเพื่อบริโภคในประเทศ แต่ภายหลังการเปิดประเทศตามสนธิสัญญาเบาริ่ง การปลูกข้าวเพื่อส่งออกก็เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น และก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 การค้าระหว่างประเทศเริ่มเติบโตจากอิทธิพลของพ่อค้าชาวจีนที่มาตั้งรกรากในประเทศไทย ซึ่งภายหลังพ่อค้าชาวจีนเหล่านี้ก็กลายเป็นตระกูลนักธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทยส่วนอุตสาหกรรมในประเทศเริ่มต้นอย่างชัดเจนหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 โดยเป็นการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า และกลจักรสำคัญมาจากรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือบริษัทที่ร่วมทุนกับเอกชนจุดเปลี่ยนที่สำคัญในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยสมัยใหม่ อยู่ในช่วงรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา ซึ่งช่วงหลังของทศวรรษที่ 2510 จึงเริ่มเปลี่ยนทิศทางมาเป็นการผลิตเพื่อส่งออก (โดยเฉพาะหลังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา) แต่ก็ยังไม่เห็นผลชัดเจนนักแต่ภายหลังเมื่อการผลิตเพื่อทดแทนสินค้านำเข้าเริ่มอืดตัว ผนวกกับภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำในช่วงปลายทศวรรษที่ 2510 การเพิ่มราคาน้ำมันของกลุ่มโอเปค การถอนตัวของสหรัฐออกจากอินโดจีน เมื่อ พ.ศ. 2518 และความวุ่นวายทางการเมืองของไทยเองใน พ.ศ. 2516-2519 ทำให้เศรษฐกิจที่เน้นการส่งออกด้านเกษตรกรรมเริ่มหยุดชะงัก และไทยต้องปรับเปลี่ยนตัวเองมาอิงกับการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากขึ้นในทศวรรษ 2520 นอกจากการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมแล้ว ไทยยังเริ่มหามาตรการใหม่ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมากขึ้นด้วย เช่น สนับสนุนให้คนไทยไปทำงานในต่างประเทศโดยเฉพาะตะวันออกกลาง และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังในช่วงนี้ โดยรัฐบาลไทยขณะนั้นได้มีการจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.) จัดตั้งในปี พ.ศ. 2503 พร้อมกันนั้นก็มีการจัดตั้งบริษัทการบินไทย เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวของประเทศไทยอีกด้วย และได้เปลี่ยนมาเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2522 (<https://www.siamintelligence.com/development-of-thai-economy>, 21 เมษายน 2560)

การท่องเที่ยว ถือเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้อย่างมหาศาล ทั้งยังมีบทบาทและเป็นกลยุทธ์สำคัญที่นำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลได้ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515 - 2519) ต่อเนื่องถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีศักยภาพทางทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ซึ่งสามารถนำมาทดแทนการถดถอยของภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมสาขาอื่น ๆ ทำให้รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมมีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งและก่อให้เกิดความสมดุลทาง

เศรษฐกิจของประเทศ ช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาสาขาธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องให้กระจายทั่วทุกพื้นที่ นับเป็นการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศเนื่องจากการท่องเที่ยวเข้าไปเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางกระตุ้นการผลิต และเป็นการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยสนับสนุนฟื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั่งงาม พัฒนาระบบสาธารณสุขภูมิภาค การศึกษาและเทคโนโลยี ตลอดจนลดอัตราการอพยพของประชากรเข้าสู่เมือง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2547, หน้า 68) จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้รัฐบาลไทยทุกยุคทุกสมัย ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศเสมอมา

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวจะมีความสำคัญ หากแต่ผลกระทบของการท่องเที่ยวมิได้มีแต่เฉพาะด้านบวกเท่านั้นแต่ยังมีผลกระทบด้านลบ การพัฒนาและขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว การตัดทวงเอาผลประโยชน์จากทรัพยากรให้ได้มากที่สุด โดยขาดการพิจารณาถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงขาดการวางแผนและจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีระบบในทิศทางที่ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหามลภาวะ ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาอาชญากรรม และการบุกรุกทำลายแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ทำให้ความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสูญเสียไปการพัฒนาในลักษณะดังกล่าวนี้จึงเป็นการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน

อำเภอหัวหิน เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยประกอบกับเป็นสถานที่ตั้งพระราชวังไกลกังวลซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ได้ทรงสร้างขึ้นเป็นที่ประทับพักผ่อนในฤดูร้อนและพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ทรงโปรดประทับและใช้เป็นที่ออกพระราชการเพื่อทรงดูแลพสกนิกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อำเภอหัวหินมีระยะทางห่างจาก กรุงเทพมหานครเพียง 196 กิโลเมตร สามารถเดินทางด้วยรถยนต์จาก กรุงเทพมหานครใช้เส้นทางถนนพระรามสองเพียงสองชั่วโมงครึ่ง จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวอดนิยามของชาวไทยและต่างประเทศเนื่องจากสามารถท่องเที่ยวได้ภายในหนึ่งหรือสองวัน อำเภอ หัวหินมีพื้นที่ 838.9 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 110,554 คน (2558) ความหนาแน่น 137.78 คน ต่อตารางกิโลเมตรการปกครองส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็น 7 ตำบล 63 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย สองเทศบาลได้แก่เทศบาลเมืองหัวหิน ที่มีพื้นที่บริการ ครอบคลุม ตำบลหัวหินและตำบลหนองแกทั้งตำบลและพื้นที่เทศบาลตำบลหนองพลับ เนื่องจากพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหินเป็นที่ตั้งของพระราชวังไกลกังวลและศูนย์ราชการอำเภอ ย่านธุรกิจสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและต่างประเทศนั้นคือชายหาดหัวหิน เทศบาลเมืองหัวหินมีพื้นที่บริการ 86.36 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,975 ไร่ (Wikipedia, 8 ธันวาคม 2559) ทำให้พลเมืองที่อาศัยในพื้นที่มีทั้งพลเมืองที่อยู่อาศัยตามจริงของทะเบียนราษฎร และประชากรแฝงจำนวนไม่แน่นอนตามฤดูกาลท่องเที่ยว ก็ย่อมมีผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้เห็นถึงผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อม

การวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมีผู้ดำเนินงานมาแล้วหลายผลงาน แต่ทว่ามิได้ให้ความสำคัญในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการโดยเฉพาะในพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหินที่ยังคงมีปัญหา การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวดังปรากฏในสื่อต่างๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในลักษณะบูรณาการการจัดการเพื่อนำเสนอต่อสาธารณชนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวในภาพรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำแนกตามลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสำเร็จการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง และปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.1 ตัวแปรต้นได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพทางสังคมและกระบวนการจัดการตามแนวคิดของ (Gulick and Urwick, 1937)

ได้แก่ POSDCoRB หมายถึง ภาระหน้าที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ

1.1.1 Planning การวางแผน เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 Organizing การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงานเช่นการแบ่งงานเป็นกรมกองหรือแผนกโดยอาศัยปริมาณงานคุณภาพงานหรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน

1.1.3 Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนด

1.1.4 Directing การอำนวยการ เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ การจูงใจ และการตัดสินใจ เป็นต้น

1.1.5 Coordinating การประสานงาน เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกันเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น

1.1.6 Reporting การรายงานเป็นกระบวนการ และเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้น ได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานโดยที่มีสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสารในองค์การอยู่ด้วย

1.1.7 Budgeting การงบประมาณ เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

1.2 ตัวแปรตาม

- ความอยู่รอดของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว
- การปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยว
- การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม
- การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ดำเนินการการศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรและนักท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และเชิงเกษตรกรรมที่มีอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง ความอยู่รอดของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว การปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยวการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม และการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เข้าร่วมเดินทางท่องเที่ยวและพักค้างคืนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน

POSDCoRB หมายถึง ภาระหน้าที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ

1. Planning การวางแผน เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. Organizing การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงานเช่นการแบ่งงานเป็นกรมกองหรือแผนกโดยอาศัยปริมาณงานคุณภาพงานหรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน

3. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนด

4. Directing การอำนวยการ เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ การจูงใจ และการตัดสินใจ เป็นต้น

5. Coordinating การประสานงาน เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกันเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น

6. Reporting การรายงานเป็นกระบวนการ และเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้น ได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานโดยที่มีสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสารในองค์กรอยู่ด้วย

7. Budgeting การงบประมาณ เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สมรรถนะของเทศบาลเมืองหัวหิน ในการที่จะดำเนินการ คือ

1. ความอยู่รอดและ การดำรงไว้ซึ่งความอยู่รอดของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว
2. การปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยว
3. การรักษาสภาพการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม
4. การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหา และข้อขัดข้องของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. ได้ทราบถึงตัวแปรปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความสำเร็จ ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลต่อไปได้ดังนี้

1. เป็นฐานข้อมูลให้แก่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ทราบถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดสรรงบประมาณด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

2. เป็นฐานข้อมูลให้แก่ตำรวจท่องเที่ยวได้ทราบถึง ปริมาณของนักท่องเที่ยว เพื่อคอยสอดส่องดูแลรักษาความปลอดภัย และผลกระทบกับทรัพยากรการท่องเที่ยวอันเกิดฝีมือของนักท่องเที่ยว เช่น เหตุระเบิดในบริเวณบาร์เบียร์ หลังวัดหัวหิน เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมือง หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์และสนับสนุนผลการศึกษาวิจัย ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
- 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล
- 2.4 แนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว
- 2.5 บริบททั่วไปของเทศบาลเมืองหัวหิน
- 2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในระยะใกล้หรือไกล โดยวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่ต่างกันหรือบางครั้งเมื่อเดินทางแล้วไม่กลับมาสถานที่เดิมอีก และการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ จะเป็นการออกเดินทางเพื่อการทำกิจกรรมหรือผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ เช่น การไปเที่ยวชมสถานที่ที่สวยงามหรือทัศนียภาพแปลก ๆ หรือเดินซื้อสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมจะเกี่ยวข้องกับการจัดบริการ และการอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดความสุขในการเดินทาง โดยมีเงื่อนไขว่าการเดินทางสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่หนึ่งเป็นการชั่วคราว
2. เดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ (Stevens, 1985, p.3)

(Pond, 1993, p.3) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544, หน้า 15) (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2550, หน้า 5)

สรุป การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง โดยความสมัครใจ เพื่อทำกิจกรรม ผ่อนคลายความเครียด โดยไม่มีรายได้เกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง

2.1.1 ลักษณะการท่องเที่ยว

ลักษณะการท่องเที่ยวมี 6 ลักษณะ ดังนี้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542, หน้า 7)

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็น เพื่อชมทิวทัศน์ วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิต การเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่างๆ

2. สถานที่พักผ่อนเลือกที่สงบ สะดวกสบาย อากาศบริสุทธิ์

3. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นต่างๆ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา แบ่งเป็น 2 ประการคือ การท่องเที่ยวเพื่อชมกีฬา และการท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย

5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ การประชุมและสัมมนา เป็นลักษณะของการเดินทางไป เพื่อธุรกิจหรือสัมมนาและใช้เวลาว่างส่วนหนึ่งไปเพื่อการท่องเที่ยว

6. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เป็นลักษณะของการศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ

2.1.2 รูปแบบการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในประเทศไทยได้มีพัฒนาการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2467 สมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ซึ่งในครั้งนั้นการท่องเที่ยวในประเทศไทย ยังเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติและสถานที่ราชการ หรือสถานที่สำคัญที่ทางชาวต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยสร้างขึ้น แต่เมื่อประมาณ 10 ปี ที่ผ่านมาทางองค์การท่องเที่ยวโลก (United Nation World Tourism Organization: UNWTO) ได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่

- 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism)
- 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism)
- 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism) ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) ประกอบด้วย

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (marine ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยว อย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.3 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (geo-tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็น หินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหิน ดิน แร่ต่าง ๆ และฟอสซิล ได้ความรู้ได้มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

1.5 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (astrological tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจันทรคติที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาล มีความรู้ ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) ประกอบด้วย

2.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า ของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.2 การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว เพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.3 การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism/ village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism) ประกอบด้วย

3.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (health tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายใจได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (health beauty and spa)

3.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (edu-meditation tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หากความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิเพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทยการนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (ethnic tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชาวบ้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นมีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sports tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจ ในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโตคลื่น สกีน้ำ เป็นต้น ให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนานตื่นเต้น ได้รับความประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (adventure travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวเขาไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่

3.6 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (home stay & farm stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือนเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับความประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3.7 การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (long stay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบั้นปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิต คือ การท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3 - 4 ครั้งต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างน้อย 1 เดือน

3.8 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (incentive travel) หมายถึง การจูงใจให้แก่อุปกรณ์ลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้านั้นๆ ตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอางค์ จากภูมิภาคหรือจังหวัดต่างๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้นได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจูงใจให้เที่ยว โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพักรวมและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจูงใจการพักรวมตั้งแต่ 2 - 7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสาน หรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

3.9 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE หมายถึง M = meeting/ I = incentive/ C = conference / E = exhibition) เป็นการจูงใจให้แก่อุปกรณ์ลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจูงใจเที่ยวก่อนการประชุม (pre-tour) และการจูงใจรายการนำเที่ยวหลังการประชุม (post-tour) โดยการจูงใจรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรง หรือสำหรับผู้ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามีหรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียวหรือรายการเที่ยวพักรวม 2 - 4 วัน โดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

3.10 การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจัดรายการนำเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2 - 7 วันหรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (eco-agro tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (agro-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (eco-adventure travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (geo-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (agro-cultural tourism) เป็นต้น

นอกจากนี้ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวได้พิจารณาจากความต้องการหรือพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมทำให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีแนวคิดใหม่ขึ้นมา เช่น Green tourism ที่คนมาท่องเที่ยวจะต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติหรือช่วยลดภาวะโลกร้อน เช่น การท่องเที่ยวในเกาะสมุย หรือ War tourism ที่นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสกับอดีตในสมัยสงคราม เช่น การท่องเที่ยวสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี หรือ Volunteer tourism ที่นักท่องเที่ยวเป็นอาสาสมัครมาช่วยทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ในสถานที่และเดินทางท่องเที่ยวต่อ เช่น การที่มีอาสาสมัครมาช่วยงานสึนามิในประเทศไทย เป็นต้น (www.tourismatbuu.wordpress.com/ความรู้เบื้องต้นการท่องเที่ยว/รูปแบบการท่องเที่ยว, 3 พฤษภาคม 2560)

จากรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า สามารถจำแนกรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยว ตามสถานที่แหล่งท่องเที่ยวได้เป็น 3 รูปแบบหลัก คือรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม และรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเอง และขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ผลของการท่องเที่ยวจะเกิดมิติในแง่บวกหรือลบ ขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยวว่ามีพฤติกรรมอย่างไร

2.2 ทฤษฎีการจัดการ

ความหมายของการจัดการ

การจัดการ (Management) หมายถึง ขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลงได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน และวัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์ในการบริหารงานและเป็นศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น อาจเป็นภารกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน ที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของบุคคล (สุธีขวัญเงิน, 2559 หน้า 13) (ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2552, หน้า 110) (Robbins and DeCenzo, 2004, p. 101) (Certo, 2003, p. 139) (Koontz Harold, 1968, p.81)

สรุป การจัดการ คือ ภารกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนดำเนินงานสำเร็จลงได้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขบวนการจัดการ

ขบวนการจัดการมี 5 ประการ เป็นหน้าที่พื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน (planning) การปฏิบัติการ (Operating) การจัดองค์การ (organizing) การโน้มนำ (leading/ influencing) และการควบคุม (controlling) อย่างไรก็ตามในงานแต่ละส่วนของขบวนการจัดการที่กล่าวข้างต้นนี้มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย

1. การวางแผน (planning) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายขององค์การ สร้างกลยุทธ์ เพื่อแนวทางในการดำเนินไปสู่เป้าหมาย และการกระจายจากกลยุทธ์ไปสู่แผนระดับ
2. ปฏิบัติการ (Operating) โดยกลยุทธ์และแผนในแต่ละระดับและแต่ละส่วนงานของตนและเป้าหมายรวมขององค์การด้วย
3. การจัดองค์การ (organizing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาว่า การที่จะทำได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ต้องมีงานอะไรบ้าง และงานแต่ละอย่างจะสามารถจัดแบ่งกลุ่มงานได้อย่างไร ใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ
4. การโน้มนำ พนักงาน (leading/ influencing) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการให้พนักงาน ทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งต้องใช้การประสานงาน การติดต่อสื่อสารที่ดี การจูงใจในการทำงาน ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม ลดความขัดแย้งและความตึงเครียดในองค์การ
5. การควบคุม (controlling) เมื่อองค์การมีเป้าหมาย และได้มีการวางแผนแล้วก็ทำการจัดโครงสร้างองค์การ ว่าจ้างพนักงาน ฝึกอบรม และสร้างแรงจูงใจให้ทำงาน และเพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งต่าง ๆ จะดำเนินไปตามที่ควรจะเป็นผู้บริหารก็ต้องมีการควบคุมติดตามผลการปฏิบัติการ และเปรียบเทียบผลงานจริงกับเป้าหมายหรือมาตรฐาน ที่กำหนดไว้ หากผลงานจริงเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายก็ต้องทำการปรับให้เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งขบวนการติดตามประเมินผล เปรียบเทียบ และแก้ไขนี้ก็คือขบวนการควบคุม

ในการออกแบบขององค์การโดยผู้บริหารจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน หลายประการผลลัพธ์ของการตัดสินใจที่ต้องการ คือ โครงสร้างองค์การที่มีความเหมาะสมที่สุดที่ได้จากแนวคิดและทฤษฎีการจัดการเพื่อให้องค์การสามารถบรรลุผลสำเร็จที่ต้องการ โดยทั่วไปการออกแบบองค์การจะมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่สำคัญของผู้บริหาร ได้แก่ การแบ่งงานออกเป็นงานย่อย ๆ ตามลำดับความสำคัญ การจัดสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างงานเพื่อการตัดสินใจการรวมกลุ่มงานแต่ละด้านเข้าด้วยกัน และการกำหนดขนาดของกลุ่มงานของผู้บริหารแต่ละคนอย่างเหมาะสม (สมยศ นาวิการ, 2553, หน้า 163 – 164) ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการแบ่งงานออกเป็นงานย่อย ๆ ตามลำดับความสำคัญ ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการแบ่งงานนั้น คือ การมุ่งเน้นด้านความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านของงาน ถึงแม้ว่างานจะมีลักษณะที่แตกต่างกันก็ตาม
 2. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการรวมกลุ่มงานแต่ละด้านเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม งานที่สามารถรวมกลุ่มเข้าด้วยกันอาจจะอยู่บนรากฐานของความคล้ายคลึงกันเป็นสำคัญ
 3. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการจัดสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างงานเพื่อให้บุคลากรสามารถทำการตัดสินใจ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากผู้บริหารทุกครั้งทำให้บุคลากรมีสิทธิเพื่อการตัดสินใจ ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ จนส่งผลทำให้การดำเนินงานได้อย่างราบรื่นจากการตัดสินใจที่ทันเหตุการณ์
 4. ผู้บริหารจะต้องกำหนดขนาดของกลุ่มงานของผู้บริหารแต่ละคนอย่างเหมาะสม
- ดังนั้น โครงสร้างองค์การย่อมจะมีความแตกต่างกันตามการตัดสินใจของผู้บริหาร จากการใช้แนวคิดและทฤษฎีทางการจัดการ และถ้าพิจารณาถึงการตัดสินใจของผู้บริหารข้างต้นแล้วจะพบว่า ในการแบ่งงานกันทำเฉพาะด้านจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านความเชี่ยวชาญมากหรือน้อยในการมอบอำนาจหน้าที่ที่จะขึ้นอยู่กับปัจจัยความมากหรือน้อยของอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ การจัดแผนงาน จะขึ้นอยู่กับ

ปัจจัยพื้นฐานด้านความเหมือนกันหรือความแตกต่างกันของลักษณะงาน และขนาดในการควบคุมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยของจำนวนบุคลากร

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาด้านบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรนั้น ผู้บริหารสามารถทำได้โดยการจัดโครงสร้างองค์กรและกำหนดแนวทางการจัดการที่มีความเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อม เช่น การแสวงหาผู้บริหารที่มีความชำนาญเฉพาะด้านนำมาบริหารงาน การมุ่งเน้นเกี่ยวกับการแบ่งงานกันทำของบุคลากร การแสวงหาบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมาปฏิบัติ การใช้วิธีการจูงใจด้านเงินเดือนและตำแหน่งงาน การสังเกตและวิเคราะห์งานเพื่อหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด

จากแนวคิดและทฤษฎีทางการจัดการข้างต้นจะเป็นแนวทางที่ผู้บริหารสามารถนำมาปรับใช้ได้ และสามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับแนวคิดและทฤษฎีทางการจัดการ เพื่อที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจกำหนดแนวทางที่มีความเหมาะสมตลอดจนองค์การสามารถบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการได้อย่างราบรื่น

ทฤษฎีการจัดการ

วิวัฒนาการตามแนวคิดหลักหรือแนวคิดที่สำคัญ ๆ ทางการจัดการที่เกิดขึ้นและผ่านมา 3 ยุค ได้แก่ ยุคแนวความคิดทางการจัดการสมัยดั้งเดิม ยุคแนวความคิดทางการจัดการแนวพฤติกรรมศาสตร์ และยุคแนวความคิดทางการจัดการเชิงปริมาณ วิวัฒนาการของแนวความคิดทางการจัดการที่สำคัญจะนำเสนอถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ และแนวความคิดทางการจัดการซึ่งมีผลต่อการออกแบบโครงสร้างขององค์กรอันเป็นผลทำให้เกิดเป็นสภาวะการณ์ขององค์กรที่มีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ขึ้นตามมา

ทฤษฎีทางการบริหารนั้นมาจากทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Theory) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าแนวคิดทางการจัดการนั้น มาจากทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง ซึ่งคำว่าทฤษฎี หมายถึง กลุ่มความคิดหรือแนวคิดที่อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้น ทฤษฎีการจัดการ จึงหมายถึง กรอบแนวความคิดความรู้และการกำหนดแนวทางในการจัดองค์การรวมทั้งเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ทฤษฎีองค์การ (Organization Theory) เป็นกรอบที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ และการปฏิบัติงานในองค์การ ว่าในการพัฒนาให้องค์การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องหลายปัจจัย ได้แก่ โครงสร้างองค์การ ภาวะความเป็นผู้นำ ขวัญของพนักงาน การสื่อสาร การควบคุม การประเมินผลงานการตัดสินใจพฤติกรรมกลุ่ม การวัดผลงาน การจูงใจ สถานภาพและบทบาท อำนาจ วัฒนธรรมบรรยากาศขององค์การ สโตนเนอร์ (Stoner, 1978, p.32) กริฟฟิน (Griffin, 1999, p.36) (เสนาะ ตีเยาว์, 2554, หน้า 45) (นรินทร์ แจ่มจำรัส, 2549, หน้า 22)

สรุป ทฤษฎีองค์การ คือ กรอบแนวความคิดหรือความรู้ที่ได้จากวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางในการจัดองค์การเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

หลักการของ POSDCoRB

ลูทิก และ เออร์วิกค์ (Luther Gulick, 1937, pp. 1 - 46) ได้รวบรวมแนวคิดทางด้านการบริหารต่างๆ เอาไว้ในหนังสือชื่อ “Paper on the Science of Administration” โดยเสนอแนวคิดกระบวนการ บริหารซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า “POSDCORB” ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการคือ

1. Planning การวางแผน เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือ ปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. Organizing การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาให้ เหมาะสม กับงานเช่นการแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรมกองหรือแผนกโดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)
3. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ใน องค์การนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่ง หน่วยงานที่กำหนด
4. Directing การอำนวยการ เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น
5. Coordinating การประสานงาน เป็นการประสานให้ส่วนต่างๆของกระบวนการทำงานมี ความต่อเนื่องกันเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น
6. Reporting การรายงานเป็นกระบวนการ และเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้น ได้ ทราบถึงผลการปฏิบัติงานโดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ใน องค์การอยู่ ด้วย
7. Budgeting การงบประมาณ เป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุม เกี่ยวกับการเงินและการคลัง

ภาพที่ 2.1 กระบวนการบริหารจัดการ POSDCoRB

ที่มา : <http://adisony.blogspot.com/2012/10/luther-gulick.html>

ประโยชน์ของ POSDCoRB

ประโยชน์ของ POSDCoRB ใช้เพื่อสร้างกลไก และโครงสร้างให้กับองค์กร จัดเตรียมบุคลากรที่มีความชำนาญต่างกันให้อยู่ในแผนกที่เหมาะสมกับองค์กร บุคลากรรู้หน้าที่ และผู้บริหารสามารถบริหารและสั่งการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วางกรอบการทำงานให้องค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันภายในองค์กร

POSDCoRB ใช้เป็นเครื่องมือบริหารงานครบวงจรของฝ่ายบริหารระดับสูง เพื่อบริหารองค์กรอย่างมีระบบ โดยเริ่มจากการวางแผน ตั้งเค้าโครงเป้าหมายที่จะทำ จัดโครงสร้างองค์กร จัดคนเข้าตามโครงสร้าง อำนาจการ สั่งการ ตามลำดับชั้น ให้งานเดินไปสู่เป้าหมาย

จากนั้นจะต้องมีการประสานงานระหว่างฝ่าย แผนกต่าง ๆ ให้ความต่อเนื่องกัน โดยมีการรายงานเพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติงาน และสุดท้ายมีงบประมาณไว้คอยควบคุมทางการเงินให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ข้อดีข้อเสียของ POSDCoRB

ข้อดี

- องค์กรมีโอการประสพผลสำเร็จบรรลุเป้าหมาย มีสายบังคับบัญชาเดียว
- สมาชิกองค์กรมีความเข้าใจวัตถุประสงค์องค์กร และ แบ่งสายงานชัดเจน ไม่สับสน
- ในหน่วยงานเดียวกัน มีความเข้มแข็ง เพราะเลือกสายอาชีพเดียวกันมาร่วมกันทำงาน
- ใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ถูกที่ถูกงาน
- การประสานงานระหว่างหน่วยงานมีความสะดวก
- จัดเตรียมงบประมาณสนับสนุนแต่ละส่วนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสีย

· เมื่อมีสายงานบังคับบัญชาที่ชัดเจน บางหน่วยงานอาจเล็งปฏิบัติงานจนกว่าผู้บริการจะสั่งการลงมาโดยตรง

· อุปกรณ์หรือเครื่องมือบางชนิดที่อยู่นอกเหนือหน่วยงานตนเอง อาจต้องรอนกว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบมาเป็นเมื่อการดำเนินงานให้

· ทุกคนล้วนอยากอยู่ในหน่วยงานบริหารหลัก ทำงานใกล้ชิดผู้บริหาร อาจเกิดความขัดแย้ง

POSDCoRB ใช้บริหารงานให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ ตามความถนัด โดยแบ่งงานให้เป็นตามกระบวนการ วัตถุประสงค์ และหน่วยงานที่จะต้องจัดองค์กร โดยรูปแบบจะเป็นรูปสามเหลี่ยมปิรามิด มีสายการบังคับที่ชัดเจน โดยมีกรอบงบประมาณเป็นตัวควบคุม

ในปัจจุบันที่มนุษย์ มีการเรียนรู้ ตลอดเวลา มีการศึกษาที่สูงขึ้น เทคโนโลยีมีความทันสมัยกว่าในอดีต นอกจากนี้ยังมีตัวแปรด้านสภาวะแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม การเมือง เศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ จะเป็นผลทำให้เกิดแนวคิดทางการจัดการที่มีความทันสมัยและมองปัญหาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่องค์กรได้เผชิญอยู่อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ขององค์การจะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อม ดังนั้นหากผู้บริหารต้องการที่จะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จะมีเพียงสิ่งที่จะต้องทำ คือ การจัดโครงสร้างองค์การเพียงเพื่อที่จะประสานงานให้ราบรื่นเท่านั้น จัดให้มีการประสานงานอย่างเป็นทางการ การออกคำสั่งลงไปตามสายการบังคับบัญชาการควบคุมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่

สรุปว่า POSDCoRB มีความสัมพันธ์ต่อการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือบริหารงานครบวงจรของฝ่ายบริหารระดับสูง เพื่อบริหารองค์การอย่างมีระบบ โดยเริ่มจากการวางแผน ตั้งเค้าโครงเป้าหมายที่จะทำ จัดโครงสร้างองค์กร จัดคนเข้าตามโครงสร้าง อำนาจการ สั่งการ ตามลำดับชั้น ให้งานเดินไปสู่เป้าหมาย

การจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องเกี่ยวกับหลักการที่เหมาะสม ต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไร้ทิศทางและประสบความสำเร็จ

การพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่าง เป็นระบบและวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องพิจารณาระบบย่อยและองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวด้วย

ระบบการท่องเที่ยวที่สำคัญ จำแนกได้เป็น 3 ระบบ ดังนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourism Resource) อันประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะหมายถึงสภาพทางกายภาพของทรัพยากร ซึ่งอาจเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น

2. การบริการท่องเที่ยว (Tourism Service) ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ

3. การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) เป็นส่วนของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรมรูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่

กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวในแต่ละระบบ มีองค์ประกอบอีกมากมายที่มีบทบาท และหน้าที่แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมนอกระบบ เช่น ลักษณะทางกายภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ภูมิอากาศ ชุมชน กิจกรรมทางสังคม และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ในพื้นที่ ระบบนิเวศ ป่าไม้ แหล่งน้ำ และอากาศตลอดจนการบริหารและจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมนอกระบบเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม (โครงการศึกษาการวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541)

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผล เป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจว่าการบริหารของหน่วยงานหรือองค์การใดองค์การหนึ่งสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลที่ได้รับและผลสำเร็จของงาน มีความเกี่ยวข้องกับผลงานที่องค์การพึงประสงค์

ความหมายของประสิทธิผล

ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถขององค์การในการเลือกนำทรัพยากรที่มีอยู่ เลือกทำตามเป้าหมายที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (วิทยา ด้านธำรงกุล, 2546, หน้า 27) (ธงชัย สันติวงษ์, 2547, หน้า 22)

สรุป ประสิทธิภาพ คือ ความสามารถขององค์การในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ

ประสิทธิผลขององค์การ

Etzioni (1964, p. 17) ให้ความหมายของประสิทธิผลขององค์การว่า หมายถึง ขนาดของความสามารถขององค์การในการที่จะสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้ ส่วน Schein (1970, p. 81) ให้ความหมายของประสิทธิผลขององค์การว่า หมายถึง สมรรถนะ (Capacity) ขององค์การในการที่จะอยู่รอด (Survive) ปรับตัว (Adapt) รักษาสภาพ (Maintain) และเติบโต (Grow) ไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ใดต้องการให้ลูกลงประสิทธิผลขององค์การจะมีขึ้นได้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่าองค์การสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดอยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิผลก็คือ ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งหมายถึง การมีสมรรถนะสูงสามารถมีระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลได้สูงโดยได้ผลผลิตที่มี มูลค่าสูงกว่ามูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป (ธงชัย สันติวงษ์, 2533, หน้า 4)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาไว้ซึ่งทั้งทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์และไม่สร้างความเครียดแก่สมาชิก สมาชิกเกิดความพึงพอใจในงานทุกคนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ และรับผิดชอบต่อปัญหาหรือข้อยุ่งยากที่เกิดขึ้น และองค์การส่วนรวมสามารถปรับตัว และพัฒนาเพื่อดำรงอยู่ต่อไปได้

ประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

ประสิทธิผลของการปฏิบัติงานนั้น คือ ผลสำเร็จอันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามโครงการ หรือแผนงานนั้นตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่ได้ตั้งไว้ หรือได้คาดหวังไว้ โดยหากนำมาศึกษาแล้วจะพบว่าประสิทธิผลนั้น หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นแล้วที่เราคิดหรือวางแผนที่จะประกอบกิจการใดแล้วสามารถทำกิจการนั้นให้สำเร็จได้ตามที่คิดหรือวางไว้ เรียกว่า การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพ แนวความคิดสมัยใหม่ในการจัดกิจการงานจะเริ่มต้นที่การตั้งจุดสำเร็จของงาน นั่นคือ ในการวางแผนงานนั้น ณ จุดเริ่มต้นของงานจะมีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กันว่าผลสำเร็จที่เราต้องการนั้นคืออะไร ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การที่ดำเนินโครงการหรืองานอย่างหนึ่ง อย่างใดแล้วและปรากฏว่าผลเกิดขึ้น (Outcomes) หรือผลผลิตที่เกิดขึ้น (Output) ณ ระดับหนึ่งระดับใดที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีการใช้ทรัพยากร (Resources) หรือปัจจัยนำเข้า (Inputs) มากน้อยเพียงใด ถ้าใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามาดำเนินการในโครงการหรืองานได้น้อยที่สุด และผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินโครงการนั้นจะมีประสิทธิผลสูงสุด (ทั้งนี้โดยการเปรียบเทียบโครงการแต่ละโครงการที่สามารถดำเนินการแล้วบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดได้เหมือนกัน) ในทางตรงกันข้ามโครงการใดแม้ว่าจะสามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้เหมือนกันก็ตามแต่ใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามากกว่าโครงการอื่นๆ โครงการนั้นก็ไม่ใช่โครงการที่มีประสิทธิผลสูงสุด

สำหรับวิธีในการทดสอบการบริหารที่ดีก็คือการดูความสามารถในการจัดองค์การ (Organize) และการใช้ทรัพยากรที่หาได้ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และรักษาระดับการปฏิบัติที่มีประสิทธิผลไว้ให้ได้สิ่งสำคัญในที่นี้คือ ประสิทธิภาพ หรือ Effectiveness ซึ่งในปัจจุบันมักเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าแนวความคิดเรื่องประสิทธิผล คือ ตัวการที่จะเป็นเครื่องมือตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารและ

องค์การประสบความสำเร็จหรือไม่ เพียงใด อย่างไรก็ตาม คำว่าประสิทธิผลยังมีความแตกต่างกันอยู่ในความเข้าใจของนักวิชาการต่างสาขา สำหรับนักเศรษฐศาสตร์หรือนัก วิเคราะห์ทางการเงิน ประสิทธิภาพขององค์การ (Organization Effectiveness) มีความหมายอย่างเดียวกันกับผลกำไร (Profit) หรือผลประโยชน์จากการลงทุน (Return on Investment) สำหรับผู้จัดการฝ่ายผลิต ประสิทธิภาพมักหมายถึงความถึงคุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ สำหรับนักวิทยาศาสตร์การวิจัย ประสิทธิภาพอาจถูกตีความในรูปของจำนวนสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ หรือ ผลผลิตใหม่ๆ ขององค์การ และสำหรับนักสังคมศาสตร์ ประสิทธิภาพมักหมายถึงความถึงคุณภาพของชีวิตการทำงาน ภรณ์ มหานนท์ (2549, หน้า 19) ยังมีความเห็นอีกว่าประสิทธิผลขององค์กรจะมีขึ้นได้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่าองค์กรสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่อยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิผลคือความมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการมีสมรรถนะสูงสามารถมีระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลได้สูง โดยได้ผลผลิตที่มีมูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป

กล่าวโดยสรุปแล้วประสิทธิผลจึงหมายถึง ชีตความสามารถของการบรรลุวัตถุประสงค์นั่นเอง แนวความคิดของสาขาวิชาการทำให้เกิดความคิดที่แตกต่างกันต่อวิธีการในการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์การให้ดีขึ้น โดยที่นักวิชาการหรือนักบริหารต่างสาขาต่างก็มองด้วยสมมุติฐานของตนเท่านั้น เช่น ผู้จัดการและนักวิเคราะห์องค์กร (Organization Analysts) มักคิดว่ามีหลักเกณฑ์ในการประเมิน (Evaluation Criteria) ความมีประสิทธิภาพขององค์การเพียงอย่างเดียวเท่านั้นคือ วัดจากผลกำไร ซึ่งก็ปรากฏว่าไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดที่ถูกต้องอย่างเดี่ยวได้ เพราะไม่มีองค์กรไหนสามารถจะอยู่รอดในระยะยาวได้ ถ้าหากองค์กรมุ่งแต่จะสนองตอบเป้าหมายในการแสวงหากำไรแต่ประการเดียวโดยไม่สนใจต่อความต้องการและเป้าหมายของคนในองค์กรและของสังคมส่วนรวมได้ นอกจากนั้นยังมีองค์กรหลายประเภท เช่น หน่วยงานราชการ และหน่วยสังเคราะห์ต่างๆ ซึ่งไม่มีความมุ่งหมายที่จะแสวงหากำไรแต่อย่างใด นอกจากนี้องค์กรยังมักจะมุ่งทำงานเพื่อเป้าหมายหลายประการ (Multiple Goals) ดังนั้นความพยายามที่จะประเมินประสิทธิภาพขององค์กรจึงจำเป็นต้อง ครอบคลุมถึงตัวแปรหรือบรรทัดฐาน (Criteria) หลายประการเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรอย่างแท้จริง (จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์, 2551, หน้า 243)

การวัดประสิทธิภาพขององค์การ

การวัดความมีประสิทธิภาพขององค์การ ใช้ AGIL เป็นเครื่องมือ ซึ่งระบุกิจกรรม 4 ประเภท ซึ่งทุกองค์การจำเป็นต้องกระทำซึ่งประกอบไปด้วย

1. การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
2. การบรรลุถึงเป้าหมาย
3. การประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งนำไปสู่ความมั่นคงทางสังคม
4. สิ่งที่ยอมรับกันอยู่ภายในซึ่งหมายถึงการรักษารูปแบบหรือการธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์

องค์การที่ปฏิบัติงานได้ผลสูงสามารถปฏิบัติงานสนองตามข้อเรียกร้องของสภาพแวดล้อมมากกว่าองค์กรคู่แข่ง จึงทำให้องค์กรคู่แข่งนั้นมีประสิทธิผลน้อยกว่า ทั้งองค์การที่ประสบความสำเร็จที่สุดมีแนวโน้มที่จะสามารถรักษาสภาวะแห่งความแตกต่างของโครงสร้างให้สอดคล้องกับความแตกต่างกันของส่วนต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อม ซึ่งองค์การต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งยังมีความสามารถในการประสานความแตกต่าง ให้สามารถทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ด้วยทั้งองค์การ (Talcott Parsons, 1964, p.44) (Lawrence and Lorsch, 1967, pp. 133 - 134)

การวัดประสิทธิผลขององค์การในรูปแบบต่าง ๆ

1. การวัดประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ความคิดระบบ (The system approach) การใช้หลักการวัดประสิทธิผลขององค์การจากเป้าหมายขององค์การนั้น ทำให้นักวิชาการมุ่งความสนใจไปที่ปัจจัยนำออก (Outputs) ขององค์การการนำเอาความคิดระบบมาอธิบายองค์การทำให้เราตระหนักว่ายังมีส่วนอื่นขององค์การนอกจากปัจจัยนำออกที่มีความสำคัญต่อองค์การ และถ้าเราหันมาวัดประสิทธิผลขององค์การจากส่วนอื่น ๆ ขององค์การ เช่น ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรปัจจัยนำออกแล้วจะทำให้เราสามารถสร้างเกณฑ์การวัดประสิทธิผลเกณฑ์ใหม่ขึ้น

2. วิธีวัดประสิทธิผลขององค์การโดยดูจากความสามารถขององค์การในการชนะใจผู้มีอิทธิพล (The strategic – constituencies approach) ข้อสมมติฐานว่าองค์การได้รับความกดดันและข้อเรียกร้องจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เหล่านี้มีเฉพาะบางส่วนเท่านั้นที่มีความสำคัญยิ่งต่อองค์การเพราะเป็นบุคคลและกลุ่มที่มีอิทธิพลสามารถกำหนดความเป็นความตายขององค์การได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคคลและกลุ่มดังกล่าวสามารถควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการอยู่รอดขององค์การ ดังนั้นนักวิชาการจึงถือหลักว่า องค์การที่มีประสิทธิผล ได้แก่ องค์การที่มีสายตาแหลมคมสามารถมองออกว่าบุคคลและกลุ่มผลประโยชน์ใดมีความสำคัญต่อองค์การและยังต้องเป็นองค์การที่สามารถชนะใจบุคคลและกลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญทั้งหลายเหล่านี้ ทำให้บุคคลและกลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญไม่ดำเนินการขัดขวางการทำงานขององค์การ องค์การที่เอาตัวรอดอยู่ได้จะเป็นองค์การที่กำหนดเป้าหมายขององค์การให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งมีอำนาจควบคุมทรัพยากรที่จำเป็นต่อความอยู่รอดขององค์การ

3. การวัดประสิทธิผลขององค์การจากค่านิยมที่แตกต่างกันของสมาชิกองค์การ (The computing – values approach) นักวิชาการเชื่อว่าประสิทธิผลขององค์การ เป็นเรื่องของนานาจิตตังเกณฑ์วัดประสิทธิผลขององค์การที่จะใช้ขึ้นอยู่กับว่า ๆ ใครเป็นใครมีตำแหน่งอะไร และมีผลประโยชน์อย่างไรนั้น เกณฑ์วัดประสิทธิผลขององค์การที่จะใช้ขึ้นอยู่กับว่า ๆ ใครเป็นใครมีตำแหน่งอะไร และมีผลประโยชน์อย่างไรนั้น ดังนั้น จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่องค์การจะมีเป้าหมายหลายเป้าหมายซึ่งขัดแย้งกัน เพราะบุคคลทั้งหลายที่กำหนดเป้าหมายขององค์การนั้น ต่างมีค่านิยมที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้การวัดประสิทธิผลขององค์การจึงต้องพิจารณาค่านิยมต่าง ๆ ของผู้ประเมินผล องค์การซึ่งจะเป็นผู้เลือกที่จะใช้มาตรวัดประสิทธิผลขององค์การแบบไหน ตัวอย่างเช่น สมาชิกองค์การสาธารณะที่อยู่ในฝ่ายต่างกัน (ฝ่ายนักบริหารงานระดับสูง ฝ่ายนักบริหารงานระดับกลาง ฝ่ายปฏิบัติงานหลัก ฝ่ายสนับสนุน ฝ่ายเสนากิจการ) จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการใช้เกณฑ์วัดประสิทธิผลขององค์การ

นอกจากนี้ การจัดองค์การเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานสูงสุด โดยทั่วไปจะยึดหลักการจัดองค์การดังต่อไปนี้ (คาร์มณั เพียรกายลุน, 2548, หน้า 1)

1. หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ (Definition of objectives) ในธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งจะต้องกำหนดหรือระบุวัตถุประสงค์ประสงคนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น วัตถุประสงค์ในการจัดสำนักงาน ได้แก่ การประสานกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการประมวลข้อมูล เพื่อให้ต้นทุนในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ต่ำลง และผลผลิตจากการดำเนินการนั้น ๆ สูงขึ้น โดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องให้ความสะดวกหรือให้บริการแก่หน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในองค์การ จัดเตรียมข้อมูลที่ต้องการและมีความพร้อมที่จะนำมาใช้ได้ทันทีเมื่อจำเป็นต้องใช้

2. หลักการของการรับผิดชอบ (Principle of responsibility) ความรับผิดชอบขององค์การเป็นภาระผูกพันของบุคคลในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารงานจะต้องพิจารณากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญของผู้ใต้บังคับบัญชา

3. หลักการของการมอบอำนาจหน้าที่ควบคู่กับความรับผิดชอบ (Principle of delegate authority with responsibility) อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง สิทธิที่จะออกคำสั่งและอำนาจหน้าที่ที่จะทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ซึ่งอำนาจหน้าที่จะต้องได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาที่อยู่เหนือขึ้นไป แต่แต่ละบุคคลในองค์การต้องได้รับอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบ (Responsibility) ตามหน้าที่ที่ได้รับและจำเป็นต้องทำควบคู่กัน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

4. หลักการมีผู้บังคับบัญชาคนเดียวหรือมีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Principle of unity command) หลักข้อนี้ถือว่าผู้ใต้บังคับบัญชาควรปฏิบัติตามคำสั่งของบังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันความสับสน โดยแต่ละบุคคลต้องทราบอย่างชัดเจนว่า ตนต้องรายงานการปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อใคร หรือรับคำสั่งการปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบในการทำงานขึ้นตรงต่อผู้บังคับบัญชาคนใด

5. หลักการมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective delegation) การจัดการที่มีประสิทธิผลจะประกอบด้วยบุคลากรที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย การมอบหมายงานต้องระบุให้ชัดเจนว่าบุคคลใดทำหน้าที่อะไร และจำนวนผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ มีจำนวนเท่าใด ใครรับผิดชอบหรือมีหน้าที่ในส่วนใด หรือระบุให้ชัดเจนลงไปว่าทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบในเนื้องานเดียวกันทั้งหมด

6. หลักการกำหนดขนาดของการควบคุม (Principle of span of control) หมายถึงการกำหนดสายการบังคับบัญชาภายในหน่วยงานให้ชัดเจนว่า ใครปกครองบังคับบัญชาใครบ้าง พร้อมทั้งระบุถึงจำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาที่เหมาะสมขึ้นตรงต่อผู้บังคับบัญชาหนึ่งคน ซึ่งขึ้นอยู่กับธรรมชาติและขนาดของงานนั้น ๆ

7. หลักการของการมีจุดหมายร่วมกัน (Unity of direction) แต่ละฝ่ายต้องมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน แต่ละหน้าที่มีความสัมพันธ์กันและต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญของธุรกิจร่วมกัน

8. หลักการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Defining of work relationships) การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การประสานงานและการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นไปอย่างถูกต้องและคล่องตัวยิ่งขึ้น

9. หลักการจัดแบ่งสำนักงานออกตามความเหมาะสม (Work assignment) เพื่อให้บุคลากรเกิดความชำนาญเฉพาะอย่างในการทำงาน เมื่อมีการแบ่งงานกันทำแล้วจะต้องสรรหาหรืออบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทำงานที่มีอยู่ และเมื่อทำงานเหล่านั้นซ้ำ ๆ ก็จะทำให้ทักษะขึ้นมาผลงานที่ทำได้จะดีกว่าการไปทำงานหลาย ๆ ด้าน แล้วไม่เกิดทักษะในด้านหนึ่งด้านใดโดยเฉพาะ

10. หลักการกำหนดโครงสร้างขององค์การ (Organization structure) ความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหลัก (Line) และหน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) เป็นประเด็นหนึ่งในการพิจารณาจัดโครงสร้างขององค์การ เป็นหลักการที่จะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในการทำงานระหว่างหน่วยงานหลัก และหน่วยงานที่ปรึกษา นอกจากการจัดโครงสร้างองค์การโดย

คำนึงถึงบทบาทของงานในลักษณะหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษาแล้ว ยังมีหลักการจัดโครงสร้างองค์การในรูปแบบอื่นอีกเช่นกัน

2.4 แนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.4.1 แนวคิดด้านการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชม ประโยชน์มากมายจากทรัพยากรการท่องเที่ยวก่อให้เกิดกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และพัฒนาการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม การสร้างจิตสำนึก รวมถึงการมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวคงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

2.4.1.1 ความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีทั้งประเภทที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่มีคุณค่าของประเทศ นับได้ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความสำคัญมากต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีความสำคัญดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า 5-7)

- ความสำคัญด้านจิตวิทยา คือ เป็นสิ่งดึงดูดใจให้มีการเดินทางท่องเที่ยว และเป็นสิ่งช่วยให้เกิดความสุขลดความตึงเครียด
- ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ คือ เป็นแหล่งที่มาของรายได้ของท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาครัฐ
- ความสำคัญด้านสังคม คือ ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน และช่วยเปิดโลกทัศน์ให้กับประชาชน รวมถึงช่วยสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่
- ความสำคัญด้านวัฒนธรรม คือ แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ สะท้อนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพชน
- ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่นที่เน้นการนำเอาทรัพยากรมาใช้ประโยชน์

2.4.1.2 หลักการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า 19-22)

1) อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอติ (Using resource sustainable) หมายถึง ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ดั้งเดิมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้อย่างประหยัดให้คุ้มค่า โดยคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่า คุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) ลดการบริโภค ใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นและลดการก่อของเสีย (Reducing over-consumption and waste) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้อง

จัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ มีคุณภาพเหมือนกัน ใช้ทดแทนกันได้เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก เช่น สิ่งก่อสร้างที่ใช้ไม้จากธรรมชาติทดลดการใช้ไม้ลง โดยใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติคล้ายไม้สร้างเสริมประกอบ จะเป็นการช่วยลดการตัดไม้ลงได้ เป็นต้น

3) รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม (Maintain diversity) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตก อาจเพิ่มกิจกรรมการดูนก การปีนหน้าผา หรือหมู่บ้านวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวโบราณคดีอาจเพิ่มกิจกรรมการนั่งเกวียนเทียมวัวหรือควาย เป็นต้น

4) ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating tourism into planning) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ จะต้องประสานแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวกับแผนกลยุทธ์การพัฒนาชาติ แผนพัฒนาของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่น แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

5) ต้องนำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting local economy) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องประสานงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่นนั้น

6) การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving local communities) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมทำงานท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรร่วมโดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหา เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

7) ประชุมปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting stakeholders and the public) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องประสานกับประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ ประชุมปรึกษาทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาด โดยจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน เป็นการลดการขัดแย้งในผลประโยชน์ที่ต่างกัน เช่น การใช้ที่สาธารณะประโยชน์ การใช้น้ำดื่มเพื่อบริโภคจากแหล่งเดียวกัน การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

8) การพัฒนาบุคลากร (Training staff) การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงาน อย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยว นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการท่องเที่ยว

9) จัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม (Marketing tourism responsibly) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมกับผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการการชายให้พร้อมเพียงพอต่อการเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์ รูปแบบต่าง ๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาด การท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารแผ่นพับ หนังสือคู่มือ วีดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

10) ประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย (Undertaking research) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษา วิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามจากผู้ใช้บริการโดยตรง จากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความประทับใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

2.4.1.3 วิธีการดำเนินการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว

ระพีพรรณ ทองห่อ และคณะ (2549: 12-15) ได้กล่าวถึงการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource management) ควรประกอบด้วยวิธีการดำเนินการต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อประเมินศักยภาพและจัดระดับ การวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อประเมินศักยภาพ และจัดระดับทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวหมายถึง การวิเคราะห์หาจุดเด่นที่มีเอกลักษณ์ของทรัพยากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจะได้วิเคราะห์ความเหมาะสมต่อการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนดังนี้

ก. ขั้นตอนการวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ที่รับผิดชอบควรเริ่มต้นด้วยการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ว่ามีทรัพยากรการท่องเที่ยวอะไรบ้าง เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทใด และมีสภาพอย่างไร ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีคุณลักษณะและความเหมาะสมที่แตกต่างกันตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมสูงสุด จึงควรได้รับการจัดการที่ถูกต้อง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมน้อยควรได้รับการพิจารณาในด้านรูปแบบและการจัดการที่ทำให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว และมีระบบการจัดการที่สามารถเอื้อประโยชน์และตอบสนองความต้องการโดยรวมของประเทศ

ข. ขั้นตอนการประเมินศักยภาพและจัดระบบของทรัพยากรภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยขั้นตอนการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนดระดับการให้คะแนน 5-1 จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2) ชนิดของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการพิจารณาสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ความเกี่ยวเนื่องของระบบนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น กำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหรือวัฒนธรรมที่สมบูรณ์ ได้คะแนนเท่ากับ 5 และแหล่งท่องเที่ยวที่มีการปรับปรุงแก้ไขสภาพของพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเล็กน้อยได้คะแนน 4 เป็นต้น

3) ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการพิจารณาจากสภาพโดยทั่วไปใน 3 ปัจจัย คือ ระบบนิเวศภายในแหล่งท่องเที่ยว ความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ และการมีองค์ประกอบที่หลากหลาย เช่น มีโบราณสถานภายในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีความเหมาะสมของทรัพยากรในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว ได้คะแนน 5 เป็นต้น

2.4.1.4 การประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

เป็นการประเมินปริมาณของนักท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และระดับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะสามารถรองรับได้ โดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศ และการลดลงของคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือนันทนาการที่นักท่องเที่ยวควรจะได้รับจากการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ การประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ควรพิจารณาปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1) ขีดจำกัดทางสภาพแวดล้อม หมายถึง ขีดความสามารถในการรักษาสมดุลระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับจำนวนนักท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งถ้าขาดความสมดุลจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวทางกายภาพ เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุด ที่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและระบบนิเวศ และไม่ทำให้ประสิทธิภาพที่นักท่องเที่ยวจะได้รับน้อยลง

2) ขีดจำกัดทางการตลาด หมายถึง ขีดความสามารถในการรองรับตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความสามารถในการรักษาสมดุลระหว่างปริมาณนักท่องเที่ยวกับกิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่รองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวเชิงจิตวิทยา เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นจนถึงจุดวิกฤต ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกว่าประสิทธิภาพที่ได้รับด้อยคุณภาพ เช่น รถติดบริเวณทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากถนนแคบและมีรถจำนวนมาก ที่พักรถไม่เพียงพอที่จะรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว เป็นต้น

3) ขีดจำกัดของชุมชน หมายถึง ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งหากมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป จะเกิดผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นความหนาแน่นของพื้นที่ใช้สอยในชุมชน เช่น ในร้านอาหาร ร้านค้า หรือบริเวณชายหาด เป็นต้น

2.4.1.5 การกำหนดเขตการใช้พื้นที่หรือเขตการจัดการในแหล่งท่องเที่ยว

บริเวณแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งต้องมีการกำหนดเขตการใช้พื้นที่เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ (Zoning) หรือเพื่อการจัดการ (Management zone) ให้เหมาะสมตามสภาพและขนาดของทรัพยากรที่จะรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น โดยสามารถป้องกันผลกระทบที่จะมีผลต่อระบบนิเวศโดยรวมด้วย โดยมีแนวทางการดำเนินการต่อไปนี้

1) การจัดให้มีเขตบริการหรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (Visitor center) ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวควรจัดให้อยู่ในบริเวณที่เหมาะสม และเป็นพื้นที่ราบมากพอที่จะจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการ ข้อมูลและความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีเอกสารสิ่งพิมพ์ นิทรรศการ แผ่นป้ายบรรยาย จัดให้เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางเดินป่าให้สามารถแนะนำ และอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติ รวมถึงสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว

2) การจัดเขตสงวนหรือบริเวณพื้นที่ที่มีความเปราะบางด้านนิเวศ พื้นที่ที่มีความเปราะบางทางด้านนิเวศและพื้นที่ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ ควรจัดไว้เป็นเขตสงวนหรือเขตพื้นที่อนุรักษ์ที่จำเป็น ต้องมีการควบคุมการใช้ประโยชน์อย่างเข้มงวดเพื่อรักษาสมดุลทางด้านนิเวศ เป็นการ

ควบคุมการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางกายภาพให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมในพื้นที่ การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการมีระบบป้องกันและกำจัดมลภาวะที่เหมาะสม

2.4.2 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) มีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่นที่ให้ความหมายเช่นเดียวกัน ได้แก่ Nature tourism, Bio tourism, Green tourism เป็นต้น จากการประชุม Globe 1990 Conference ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย และการท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย โดยมีลักษณะที่สำคัญคือเป็นการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีต่อการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องขึ้นภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยววนั้นๆ (สฤกษ์ แสงอัญญา. 2541, p. 33) สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้มีผู้ให้ความหมาย และคำจำกัดความไว้มากมาย พอจะยกตัวอย่างได้ดังนี้

เซบาลอส-ลาสคูเริน (Ceballos-Lascurain, 1988, p. 13) เป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

The Ecotourism Society (1991, pp. 61 - 74) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และธรรมชาติด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

เจเน็ต ริชาร์ดสัน (Jenet Richardson. 1993, p. 15) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ทางธรรมชาติ โดยการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวด้วยการสื่อความหมายในเรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจถึงการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนท้องถิ่น

The Commonwealth Department of Tourism ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งนิยามไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน คำว่าธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่า การรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้น หมายถึง การปันผลประโยชน์ต่าง ๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่น และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ดวงพร โรจน์เจริญวัฒนา. 2543, p. 20)

จากการให้นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พอจะสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มี

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เรียนรู้ หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง โดยเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ ไม่ก่อให้เกิดความรบกวน หรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันสามารถสร้างประโยชน์ การมีส่วนร่วม และการสร้างจิตสำนึกของชุมชนในท้องถิ่น

2.4.2.1 แนวคิดพื้นฐานและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ธีรพัฒน์ ตี้อตัน (2546, หน้า 26) ได้กำหนดแนวคิดพื้นฐาน หรือหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเอาไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) **การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน** กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการเข้าไปท่องเที่ยว ในพื้นที่ธรรมชาติรวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และข้อพึงระมัดระวังประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ หากนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติหรือความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวแล้วเข้าไปประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก็อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติได้สูงกว่าการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และห่างไกลจากสายตาของเจ้าหน้าที่

2) **การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หากธรรมชาติและระบบนิเวศ ได้รับผลกระทบกระเทือนจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่ธรรมชาติและระบบนิเวศเหล่านั้นจะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายคุณค่าไปก็มีโอกาสเกิดได้สูง ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือนเกี่ยวกับความจำเป็นในการปกป้องรักษาธรรมชาติแวดล้อมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวให้คงอยู่ เพื่อสนองความต้องการของคนทั่วไปจึงเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำ นอกจากนี้ การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ยังรวมไปถึงบุคคลกลุ่มอื่น ๆ เช่น ราษฎรท้องถิ่น มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวนั้นด้วย

3) **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว** หลักการข้อนี้มีความสัมพันธ์กับการสร้างจิตสำนึกโดยตรง กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนา หรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์จากธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น นิยมที่จะเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำหาย และมักจะไม่สนใจกับความสะดวกสบาย กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงต้องการการบริการและการอำนวยความสะดวกประเภทที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อมมากกว่า ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงควรต้องพิจารณาถึงการจัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติ เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในระดับกว้างและระดับลึกซึ้ง ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ นักท่องเที่ยวและได้รับความพึงพอใจกลับไป

4) **การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น** การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบริการอื่น ๆ เป็นต้น

2.4.2.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ธีรพัฒน์ ตี้อตัน (2546, หน้า 28) ได้แบ่ง องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 4 ประการ คือ

- 1) **องค์ประกอบด้านพื้นที่** เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ
- 2) **องค์ประกอบด้านการจัดการ** เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
- 3) **องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ** เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา
- 4) **องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม** เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน การปฏิบัติตามแผน ได้รับความตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุด ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง

2.4.2.3 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นภดล ปราศราคี (2547, หน้า 11-12) ได้กล่าวถึงรายงานของ Queensland Ecotourism Policy 1995 เกี่ยวกับรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

- 1) **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบผจญภัยส่วนตัว** (Frontier ecotourism) เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนตัวหรือกลุ่มเล็ก ๆ ไม่เกิน 10 คน และใช้ยานพาหนะแบบไม่มีเครื่องยนต์ เช่น การเดินป่า การล่องเรือ ล่องแพ เพื่อเดินทางท่องเที่ยวไปในพื้นที่ธรรมชาติที่ห่างไกลและมีคนไปน้อย โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะต้องพึ่งพาตนเองสูงมาก ใช้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกน้อยมาก ชอบสิ่งท้าทายและอาศัยความรู้ความชำนาญในการเอาตัวรอด
- 2) **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกลุ่มเล็ก** (Small group ecotourism) เป็นรูปแบบที่มีความเป็นส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 15 คน มักใช้ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ การท่องเที่ยวไปในซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่ไป รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบนี้ไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถพิเศษในการเอาตัวรอดสูงเหมือนแบบแรก เช่น การขี่จักรยาน การเดินป่า เป็นต้น
- 3) **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบกลุ่มใหญ่** (Popular ecotourism) รูปแบบนี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการใช้ยานพาหนะที่สามารถบรรจุนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก เช่น รถบัส หรือเรือขนาดใหญ่ มีความต้องการในการพึ่งพาตนเองได้น้อย และไม่ชอบการทำนาย แต่ต้องการสิ่ง

อำนวยความสะดวกและบริการ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาหาร เครื่องดื่ม และห้องน้ำ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบนี้รวมความหลากหลายของนักท่องเที่ยวทั้งอายุ และสมรรถภาพของร่างกาย

2.4.2.4 หลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้ (อิทธิพล ไทยกมล, 2545, หน้า 9)

- เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์
- มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีเคาน์เตอร์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม

- มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทั้งเส้นทางไปและกลับทางเดิม เส้นทางแบบวงรอบ หรือวงกลม ระยะทางตั้งแต่ 1 กิโลเมตร ขึ้นไป

- มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

- มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้รู้แก่นักท่องเที่ยว

- มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวัน

- มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

- มีบริการจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรบริหารท้องถิ่น

- มีนโยบายในการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน เช่น การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย และการจัดการมลพิษต่าง ๆ เป็นต้น

- มีแผนพัฒนาบุคลากรและบริการสู่ระดับมาตรฐานสากล

- แหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักแรมจะต้องเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม

2.4.2.5 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ปรีชา แดงโรจน์ (2544, หน้า 229-230) ได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภทได้แก่

- 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural attractions) หมายถึง สถานที่ธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ลำธาร ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะแก่ง น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน บ่อน้ำแร่ เขตสงวนพันธุ์สัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำ ปะการัง ธรรมชาติใต้ทะเล และซากดึกดำบรรพ์ ฯลฯ ที่เปิดให้สาธารณชนเข้าใช้สถานที่เพื่อการท่องเที่ยว

- 2) แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานและศิลปวัฒนธรรม (Archaeological and cultural attractions) หมายถึง สถานที่โบราณหรือสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ ศาสนสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน แหล่งโบราณคดี รวมถึงสถานที่จัดตกแต่ง หรือรวบรวมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น ศูนย์วัฒนธรรม แหล่งผลิตสินค้าพื้นเมือง หัตถกรรมพื้นบ้าน สถานที่แสดงการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของคนพื้นบ้าน เป็นต้น

3) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ (Recreational attractions) หมายถึง สถานที่สร้างขึ้นเพื่อนันทนาการต่าง ๆ เพื่อให้ความเพลิดเพลิน ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว เช่น สวนสนุก Theme park พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

4) แหล่งท่องเที่ยวเมืองและชุมชน (Towns and communities attractions) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวในเมืองหรือชุมชนที่สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่นนั้น

2.4.2.6 นโยบายหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากแนวคิดและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งให้ความสำคัญกับองค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบด้านพื้นที่ การจัดการ กิจกรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น รัฐบาลได้กำหนดนโยบายหลักด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

- การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีการควบคุมดูแลรักษา รวมถึงการจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหวง่ายต่อการถูกระทบกระเทือน และฟื้นตัวได้ยาก
- การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงศักยภาพทรัพยากรที่มีอยู่ มีการจัดการที่เหมาะสม และปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบ และกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ หลีกเลี่ยงความขัดแย้งต่อการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ
- การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจ และการมีรายได้เพียงอย่างเดียว
- การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร การบริการ การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หรือให้ประชาชนมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ
- ให้ความสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นความจำเป็นในการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ให้องค์กรต่าง ๆ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสม
- นำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เข้าสู่แผนการพัฒนาระดับต่าง ๆ อย่างมีความสำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาภาค พร้อมทั้งให้มีการจัดสรร และกระจายงบประมาณอย่างเพียงพอและทั่วถึง
- สนับสนุนการศึกษา วิจัย และประเมินผลการพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน
- การใช้กฎหมายในการควบคุม ดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือน รวมถึงการสร้างวินัยด้านการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย
- จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการแก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง

- จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและการจัดการร่วมกันทุกระดับนโยบายด้านต่าง ๆ ในการจัดการเชิงนิเวศ

2.4.2.7 กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควบคู่ไปกับความเพลิดเพลิน โดยต้องเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบน้อยที่สุด หรือสามารถป้องกันแก้ไขได้ สามารถแบ่งกิจกรรมได้ 3 กลุ่มดังนี้

1) กิจกรรมการท่องเที่ยว (กิจกรรมหลัก)

- กิจกรรมการเดินป่า (Hiking / Trekking)
- กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature education)
- กิจกรรมถ่ายรูป / บันทึกเทปวีดีโอ / เทปเสียงธรรมชาติ (Nature photography / Videotaping and sound of Nature audio taping)
- กิจกรรมส่องสัตว์ / ดูนก (Wildlife / Bird watching)
- กิจกรรมศึกษาถ้ำ / น้ำตก (Cave exploring / Waterfall)
- กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky interpretation)
- กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat sightseeing)
- กิจกรรมพายเรือแคนู (Canoeing) / เรือคายัค (Kayak) / เรือใบ (Browbeating) / เรือใบ (Sailing)
- กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel skin diving)
- กิจกรรมดำน้ำลึก (Scuba Diving)

2) กิจกรรมท่องเที่ยวชื่นชมธรรมชาติ และกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัย (กิจกรรมเสริม)

- กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (Relaxing)
- กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Terrain / Mountain biking)
- กิจกรรมปีน / ไต่เขา (Rock / Mountain climbing)
- กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (Tent camping)
- กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (Hang glider)
- กิจกรรมล่องแพยาง / แพไม้ไผ่ (White water rafting)
- กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (Picnicking)
- กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (Waterfall visits / Exploring)
- กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (Wind surfing)

3) กิจกรรมทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

- ชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์
- ศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์

- ศึกษาชื่นชมความงามศิลปกรรม วัฒนธรรม และกิจกรรม เรียนรู้พฤติกรรมของคน

- การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง

2.4.3 แนวคิดการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นว่ามีเพียงพอที่จะ ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี (2549, หน้า 40-42) ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณา และการกำหนด ศักยภาพ หรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

- คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทาง ประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิต

- ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว

- สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่างๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย

- สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่นๆ ของแหล่งท่องเที่ยว

- ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ข้อจำกัดทางด้านบริการ สาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

- ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยว และจำนวน นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของ จารุจน์ กลิ่น ดีปาลี (อ้างใน วิภา ศรีระทุ: 2551) โดยต้องครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1) เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านพื้นที่ คือ การดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น รวมทั้งต้องมีปัจจัยอื่นที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะภูมิทัศน์ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

2) เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการ จัดการ คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยว ไม่ให้เกิดเกินขีดความสามารถในการรองรับ การจัดการควบคุมกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่

3) เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านกิจกรรม และกระบวนการ คือ การพิจารณาถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการสร้างจิตสำนึก และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

4) เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาว่า องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

ทั้งนี้ในการพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการศึกษาทรัพยากรที่มีอยู่ ก่อนที่จะวางแผนพัฒนาหรือสิ่งเสริมใดๆ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.4 แนวคิดด้านการส่งเสริมและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมการท่องเที่ยวได้เจริญเติบโต และขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยเฉพาะประเทศไทยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดเป็นสาขาทางเศรษฐกิจหลักที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในด้านการนำมาซึ่งรายได้ ก่อให้เกิดการหมุนเวียน เกิดการสร้างงาน และการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจที่มีเกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง ความสำคัญของการท่องเที่ยวดังกล่าว ทำให้การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องมีทิศทางและแนวทางที่เหมาะสม มีกระบวนการจัดการอย่างต่อเนื่องที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามทิศทางที่ถูกต้อง

2.4.4.1 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

ในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว มีหลักการดำเนินการที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2550, หน้า 5)

ก. เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

ข. เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดการสหกรณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ค. เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

ง. เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยรอบ ทั้งด้านการตลาด การลงทุน และการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

จ. บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย

2.4.4.2 การพัฒนาการท่องเที่ยว

โศรยา สิงขวงศ์ (2546, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การดำเนินงานพัฒนาสภาพชุมชนด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกหรือโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีการวางแผนการจัดการจากภาครัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอันจะทำให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรให้คงความดึงดูดใจ ทั้งนี้ จำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน และเกิดการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม

2.4.4.3 ระดับของการวางแผนการท่องเที่ยว

ระดับของการวางแผนหรือเป้าหมายของการวางแผน(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า 52-53) แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

1) **ระดับการสำรวจเบื้องต้น** (Preliminary survey) เป็นระดับพื้นฐานของการวางแผน มีเป้าหมายในการเข้าไปศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะในประเด็นที่สำคัญ หรือปัญหาที่เด่นชัด มุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือการพัฒนาขนาดเล็กในระยะสั้น ซึ่งเป็นไปได้ภายใต้เงื่อนไขกฎหมาย การบริหารและงบประมาณ โดยนำมาประมวลวิเคราะห์เพื่อการศึกษาและพัฒนาในขั้นต่อไป การพิจารณาและศึกษาจะมุ่งประเด็นที่แหล่งท่องเที่ยว และตลาดการท่องเที่ยว

2) **ระดับการศึกษาเบื้องต้น** (Preliminary study) เป็นการศึกษาในระดับถัดจากการสำรวจเบื้องต้น เป็นการศึกษาแบบผสมผสานในทุก ๆ สาขา ทั้งทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านตลาดการท่องเที่ยว เศรษฐกิจและสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และทางด้านสิ่งแวดล้อม แต่เป็นไปในลักษณะกว้าง ๆ โดยสังเขป เพื่อจะพิจารณาถึงความเป็นไปได้ โอกาส และทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น ๆ ในขณะที่เดียวกันผลของการศึกษาก็จะชี้แนวทางการดำเนินการ และการแก้ปัญหาในระยะสั้นไว้ก่อนที่จะมีการจัดทำแผนหลักในรายละเอียดต่อไป

3) **ระดับการจัดทำแผนหลัก** (Master plan) มีลักษณะเช่นเดียวกับการศึกษาเบื้องต้น โดยมีการศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียด กำหนดแผนหลักและโครงการที่จะต้องมีการจัดทำตลอดจนเสนอแนะกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตราแผนที่ได้วางไว้ งานในระดับนี้จะอาศัยข้อมูลและการวิเคราะห์จาก 2 ระดับแรก เป็นฐานและจะเน้นหนักที่การกำหนดปัญหาข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ การกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินการ และโครงการที่ควรจัดทำ

4) **ระดับการศึกษาความเหมาะสม** (Feasibility study) เป็นการศึกษาสืบเนื่องในรายละเอียดของโครงการต่าง ๆ ที่ได้มีการกำหนดไว้ในการจัดทำแผนหลัก เช่น การพัฒนากายภาพของแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ เนื่องานในระดับนี้ในขั้นตอนที่ 5 เรื่องของแผนงานและโครงการที่จะจัดทำ เนื่องจากจะต้องวิเคราะห์โครงการที่จะจัดทำ เนื่องจากจะต้องวิเคราะห์โครงการต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน เทคนิค การบริหาร การตลาด เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการนั้น ๆ ต่อไป

2.4.4.4 การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นขั้นตอนแรกของการวางแผนการท่องเที่ยว ฉะนั้นข้อมูลที่สำคัญในการวางแผนจึงอาศัยข้อมูลในด้านต่าง ๆ ประกอบ นอกเหนือจากข้อมูลทางการท่องเที่ยวเท่านั้น เพื่อให้ได้ภาพระดับกว้าง การท่องเที่ยวจะได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องและส่งเสริมการ

พัฒนาในด้านอื่น ๆ ข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผนการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2550, หน้า 5)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา สํารวจข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

1) **สํารวจข้อมูลทั่วไป** เป็นขั้นตอนแรกของการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจึงต้องอาศัยข้อมูลในด้านต่าง ๆ ประกอบ นอกเหนือจากข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ภาพระดับกว้าง และการพัฒนาการท่องเที่ยวจะได้สอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ดังนี้

ก. สภาพกายภาพของพื้นที่ ได้แก่ ที่ตั้งและเขตการปกครอง สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ภัยธรรมชาติ และการใช้ที่ดิน

ข. สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลผลิตมวลรวมของพื้นที่ รายได้ต่อหัว ประชากร อาชีพพื้นฐานประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ และการจ้างงานทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยว

ค. ลักษณะของประชากร ได้แก่ จำนวนและอัตราการเพิ่มประชากร สัดส่วนประชากรเมืองต่อประชากรชนบท อัตราการเกิด อัตราการตาย การอพยพเข้าออกของประชากร และจำนวนแรงงานและสัดส่วนประชากรที่มีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ง. สภาพสังคม ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของพื้นที่ การนับถือศาสนา สภาพการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การละเล่น กีฬาท้องถิ่น สภาพทั่วไปด้านสาธารณสุข ฯลฯ

2) **สํารวจข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว** ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม กิจกรรม งานประเพณี กีฬา การละเล่นสำคัญ เอกลักษณ์ของท้องถิ่น และหัตถกรรมสินค้าที่ระลึก

3) **สํารวจข้อมูลด้านตลาดการท่องเที่ยว** ได้แก่ จำนวนและที่มาของนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจ การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในแต่ละเดือน แต่ละสถานที่ และช่วงเวลาที่มี จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดและต่ำสุด โครงสร้างนักท่องเที่ยว การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวและ การเดินทางของนักท่องเที่ยว

4) **สํารวจข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน** ได้แก่ เส้นทางและโครงข่ายการคมนาคมทั้งภายในพื้นที่เอง และพื้นที่ใกล้เคียง โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ความพร้อมของเมือง เช่น จำนวนร้านค้า สถานบริการ ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ และที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์และกำหนดข้อได้เปรียบด้านการท่องเที่ยว

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเบื้องต้นมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของท้องถิ่น โดยการเปรียบเทียบกับพื้นที่ใกล้เคียงว่า ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ สามารถแข่งขันกับพื้นที่เป็นแบบเดียวกันได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาในการวิเคราะห์และกำหนดข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว ที่ตั้ง และทัศนคติของคนในท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

หลังจากที่ได้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคแล้วจะทำให้มีข้อมูลในการวางแผนและตัดสินใจ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้สอดคล้องกับนโยบาย

และแผนของประเทศ ของจังหวัด ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 4 เขียนแผนงานและโครงการ

เมื่อมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีความชัดเจนและทิศทางที่แน่นอนแล้วจำเป็นต้องเขียนแผนงานและโครงการ โดยแผนงานและโครงการควรจะสอดคล้องกับนโยบาย และโครงการดังกล่าวต้องคำนึงถึงมาตรฐานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการตามแผนงานและโครงการ

ในขั้นตอนนี้ควรจะดำเนินการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีการใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม มีการอำนวยความสะดวกและประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้ง 5 ขั้นตอน โดยเห็นถึงภาพรวมของพื้นที่ทั่วไป ด้านแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และการตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคตลอดจนข้อได้เปรียบเสียเปรียบทางการท่องเที่ยว สุดท้ายจะเกิดแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกันเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

2.4.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2545, หน้า 68-72) ได้ให้แบบการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งต้องมีขั้นตอนและกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1) ทำความเข้าใจทรัพยากรท่องเที่ยว

ก. ประเภทของทรัพยากร มีทรัพยากรหลักซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว และทรัพยากรรองหรือทรัพยากรสนับสนุน เพื่อสนับสนุนทรัพยากรหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

ข. ชนิดของทรัพยากร แบ่งได้ 5 ชนิด

- (1) ทรัพยากรธรรมชาติ : พืช สัตว์ ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ น้ำ
- (2) ทรัพยากรวัฒนธรรม : ศาสนา มรดกวัฒนธรรมชาติพันธุ์
- (3) ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ : งานมหกรรม การแข่งขัน ธุรกิจ โชว์ต่าง ๆ
- (4) ทรัพยากรกิจกรรม : นันทนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก
- (5) ทรัพยากรบริการ : การขนส่ง ที่พัก การต้อนรับ อาหาร บริการ

2) การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

ก. เขียนรายงานทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

(1) รายงานทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวสิ่งดึงดูดใจในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว สิ่งบริการสำหรับนักท่องเที่ยว กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวบนพื้นที่ และประเภทของที่พักรับบริการกับนักท่องเที่ยว

(2) รายงานทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นอะไรภายในพื้นที่ มีความสำคัญอะไรที่แตกต่างจากแหล่งอื่น และสิ่งนั้นมีความสำคัญเพียงพอเพื่อดึงดูดในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติได้ดังนี้ ชื่อ ที่ตั้ง ห่างจากศูนย์กลาง หรือศูนย์ข้อมูลเท่าไร ฤดูกาลและเวลาที่ใช้ การเข้าถึง การจัดการดูแล ใครเป็นเจ้าของ ใครจัดการ การติดต่ออำนวยความสะดวก สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว มีระดับการใช้มากหรือน้อย ใครมาเที่ยว มาจากไหน มาทำอะไร มีลักษณะประชากรอย่างไร ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

(3) รายงานทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นอะไรในด้านทรัพยากรวัฒนธรรม มีสิ่งดึงดูดอะไรที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคม มีอำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์ข้อมูล การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยว ทางเข้า ใครเป็นเจ้าของ ใครจัดการ ติดต่อใคร สถิตินักท่องเที่ยวมีระดับการใช้มากหรือน้อย การติดต่อประชาสัมพันธ์ ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่ใช้ เป็นใคร มาจากไหน มีลักษณะประชากรอย่างไร ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

(4) รายงานทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นอย่างไร มีสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างไร เหตุการณ์นั้นเสริมหรือเป็นคู่แข่งกับเหตุการณ์ในท้องถิ่นหรือไม่ และความถี่ในการเกิดขึ้น ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งของเหตุการณ์สำคัญจากศูนย์ข้อมูล ช่วงเวลา ฤดูกาล และระยะเวลายาวนานของเทศกาล การจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวก จำนวนผู้เข้าชมทั้งนักท่องเที่ยว และประชากรท้องถิ่น กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว ภายในเหตุการณ์นั้น ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมในการเข้าชม

(5) รายงานทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มีความโดดเด่นอย่างไร สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือไม่ ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์ข้อมูล ช่วงเวลา ฤดูกาล การเข้าถึง เจ้าของ ผู้ดูแลกิจการ การประชาสัมพันธ์ ระดับกิจกรรม สถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทาง ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมในการเข้าชม

(6) รายงานทรัพยากรบริการ ได้แก่ ชื่อและที่อยู่ผู้ให้บริการ การติดต่อกับผู้ให้บริการ เวลาที่เปิดทำการ บริการที่เสนอให้ ข้อมูลที่มีให้ ติดต่อใคร ระดับการใช้ปัจจุบัน ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้

(7) บริการด้านที่พักแรม ชื่อและที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทและอันดับของการบริการ ลักษณะของการบริการ ระยะเวลาที่เปิด การเข้าถึงแหล่งบริการ ด้านการจัดการและมาตรฐานของการบริการ รวมทั้งอัตราค่าบริการ

(8) บริการด้านอาหาร ได้แก่ ชื่อและที่ตั้ง ประเภทและอันดับของบริการด้านอาหาร การจัดการด้านการบริการอาหาร สถานที่ขนาดการเปิดปิดบริการ ประเภทของผู้ใช้บริการ และราคามาตรฐานของอาหารที่ให้บริการ

(9) บริการการต้อนรับ ได้แก่ ชื่อและที่ตั้งของผู้ให้บริการ เวลาที่เปิดทำการ บริการที่เสนอให้ ข้อมูลที่มีให้ สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมถึงค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

ข. ประเมินทรัพยากร

(1) คุณภาพทรัพยากรพิจารณาตั้งนี้ ทรัพยากรนั้นมีความแตกต่างจากทรัพยากรที่อื่นอย่างไร รวมทั้งมีจุดอ่อนใดต้องปรับปรุง การบริการมีคุณภาพสม่ำเสมอเพียงใด ตลอดจนอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรในเรื่องใด

(2) ความโดดเด่นของทรัพยากร พิจารณาตั้งนี้ สิ่งใดที่ทำให้ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นกว่าทรัพยากรอื่น และมีความแตกต่างเรื่องใด และทรัพยากรดังกล่าวสะท้อนถึงความภาคภูมิใจในสถานที่นั้นๆ

(3) อำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว พิจารณาตั้งนี้ สิ่งนี้มีบทบาทอะไรในกิจกรรมปัจจุบันของนักท่องเที่ยว มีการวัดระดับการใช้และประเมินการใช้อย่างไร ทำอย่างไรให้แหล่งท่องเที่ยวมีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว

(4) ฐานข้อมูลของทรัพยากรท่องเที่ยว พิจารณาดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร ปัจจุบันการท่องเที่ยวประเภทใดเหมาะสมและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในอนาคตได้ และทรัพยากรนั้นมีอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตอย่างไร

2.5 บริบททั่วไปของเทศบาลเมืองหัวหิน

ประวัติความเป็นมา

พ.ศ. 2408 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดูแลพื้นที่ตำบลหัวหิน และตำบลหนองแก กิ่งอำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เฉพาะในเขตสภาพัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตกเป็นเทศบาลตำบลหัวหิน มีพื้นที่รับผิดชอบ 72 ตารางกิโลเมตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยขยายเขตเพิ่มเติมจากเดิม 72 ตารางกิโลเมตร เป็น 86.36 ตารางกิโลเมตร มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งขยายพื้นที่ลงไปทะเล 500 เมตร

ระยะแรกการจัดตั้งเทศบาลตำบลหัวหินมีราษฎรประมาณ 4,000 คน มีบ้านเรือนประมาณ 500 หลัง และมีรายได้ประมาณ 30,000 – 40,000 บาท และเมื่อ พ.ศ. 2492 กิ่งอำเภอหัวหินยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอหัวหินและต่อมาเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 ได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงฐานะจากเทศบาลตำบลหัวหินเป็นเทศบาลเมืองหัวหิน

เทศบาลเมืองหัวหิน เป็นที่ตั้งของเขตพระราชฐาน คือ วังไกลวังไกลกังวล ซึ่งเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขณะแปรพระราชฐาน เทศบาลเมืองหัวหินเป็นเขตควบคุมมลพิษตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2539) และเป็นเขตพื้นที่ที่ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2547

ด้านกายภาพ

1. ที่ตั้งชุมชน

อำเภอหัวหิน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ติดกับทะเลอ่าวไทย พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทิศตะวันตกเป็นภูเขา พื้นที่ลาดเอียงลงสู่ทะเลอ่าวไทยมีพื้นที่รวม 86.36 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,975 ไร่ มีถนนเพชรเกษม (ทางหลวงหมายเลข 4) ตัดผ่านจากทิศเหนือจรดทิศใต้ ยาวประมาณ 22 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 90 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 195 กิโลเมตร

อาณาเขต

เทศบาลเมืองหัวหิน มีอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	จดเขตเทศบาลเมืองชะอำ ตำบลห้วยทรายใต้ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
ทิศใต้	จดตำบลหนองหอย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	จดทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	จดตำบลทับใต้ และตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน

2. ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอหัวหิน ตั้งอยู่ระหว่างเทือกเขาตะนาวศรีและอ่าวไทยมีส่วนกว้างประมาณ 60 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ทั่วไปทางตะวันตกซึ่งติดต่อกับสหภาพพม่าเป็นทิวเขาสูงประกอบด้วยป่าไม้ พื้นที่ค่อย ๆ ลาดต่ำลงมาทางตะวันออกเป็นป่าละเมาะเล็ก ๆ จรดชายฝั่งทะเลเหมาะแก่การกสิกรรมและเลี้ยง สัตว์มี เกาะเล็กอยู่ทางทิศใต้ของเขาตะเกียบ 1 เกาะ คือเกาะสิงโต มีทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ และแร่ หินควอทซ์

3. ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอหัวหิน อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดเวียนประจำฤดูกาล 2 ชนิด พัดจาก ทิศ ตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว เรียกว่าฤดูลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อิทธิพลของลมนี้ทำให้บริเวณ ประเทศไทยตอนบนมีอากาศหนาวเย็น แต่ภาคใต้ฝั่งตะวันออกโดยเฉพาะทางตอนล่างของภาคจะมี ฝน ตกชุกมาก เนื่องจากไม่มีภูเขากั้นทำให้ได้รับอิทธิพลจากลมที่พัดผ่านทะเลจีนใต้และอ่าวไทยอย่างเต็มที่ ส่วนอำเภอหัวหินอยู่ทางตอนบนของภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจึงพัดเข้าสู่อำเภอ นี้เป็นบริเวณแคบทำให้มีฝนตกน้อยในช่วงฤดูหนาว อากาศส่วนใหญ่จึงคล้ายคลึงกับภาคกลาง คือมี อากาศเย็นเป็นครั้งคราว และมีฝนตกชุกในช่วงต้นฤดู ส่วนมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลมนี้จะพัดประจำในช่วงฤดูฝน และเป็นลมที่พัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย จึงทำให้ประเทศไทยมีฝนตกมาก แต่เนื่องจากอำเภอหัวหินอยู่หลังทิวเขาตะนาวศรีซึ่งปิดกั้นทางลมนี้ไว้จึงเป็นที่อับฝน มีฝนตกน้อยใน ช่วง ฤดูฝนส่วนใหญ่จะตกมากในช่วงฤดูหนาว คือระหว่างเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน

ฤดูกาล พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้ ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีระยะประมาณ 3 เดือน เมื่อ ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงแต่อากาศไม่ร้อนมากเนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล และมีกระแสลม ฝ้าย ใต้พัดเข้าสู่จังหวัด ทำให้ได้รับลมเย็นและไอน้ำจากทะเลอากาศจึงคลายความร้อนอบอ้าวลง เดือนที่มี อากาศร้อนที่สุดจะอยู่ในเดือนเมษายนและพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทย แล้วเลื่อนขึ้นไป ทางเหนือผ่านภาคกลางไปถึงภาคเหนือ ทำให้มีฝนตกชุกตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยมีฝนตกหนักในเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัด ปกคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงและมีอากาศหนาวเย็นทั่วไป เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ทางภาคใต้ ตอนบนซึ่งมีอาณาเขตใกล้กับภาคกลาง จึงมีอากาศหนาวเย็นคล้ายกับทางภาคกลาง และมีฝนตามบริเวณ ชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน

ด้านการเมือง/ การปกครอง

เทศบาลเมืองหัวหิน มีเขตการปกครอง 3 เขต 2 ตำบล คือ 1. ตำบลหัวหิน 2. ตำบลหนองแก แบ่งออกเป็น 39 ชุมชน (จำแนกตามเขต)

ตำบลหัวหิน		ตำบลหนองแก
เขต 1	เขต 2	เขต 3
1. บ่อฝ้าย	16. กอล์ฟฟิว	31. หนองแก
2. ตะวันสีทอง	17. อ่างน้ำ	32. หัวถนน
3. วัดวังไกลกังวล	18. เทพนมิตร	33. ตะเกียบ
4. สมอโพรง	19. สวนลิง	34. หัวดอน
5. เนินดินแดง	20. ศาลาร่วมใจ	35. บ้านใหม่พัฒนา
6. ประชากร่วมจิตต์	21. สนามกอล์ฟ	36. เขาเต่า
7. เขาน้อย	22. เพชรสรรสร	37. หัวนา
8. ฟ้ายี่คราม	23. แนนเคหาสน์	38. รุ่งสว่าง
9. ทางรถไฟ	24. ศาลเจ้าพ่อเสือ	39. โรงเรียนนายสิบทหารบก
10. นาปู่กล้า	25. สมอเรียง	
11. รวมสุข	26. ลายทะเล	
12. พร้อมมิตรพัฒนา	27. พูลสุข	
13. ประชาสามัคคี	28. ไร่หนุ่ม	
14. ทุ่งยายอึ่ง	29. เขาพิทักษ์	
15. ตาลเดี่ยว	30. ศิลาเอก	

ประชากร

เทศบาลเมืองหัวหินมีพื้นที่รวม 86.36 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรตามฐานทะเบียนบ้าน ณ เดือนกันยายน 2559 จำนวนทั้งสิ้น 62,339 คน ประกอบด้วย ชาย 29,679 คน หญิง 32,660 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 51,796 หลังคาเรือน

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงสถิติจำนวนประชากร ปี พ.ศ.2555-2559

ปี พ.ศ.	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม	จำนวนบ้าน (หลังคาเรือน)
2555	28,344	29,931	58,275	42,316
2556	26,602	29,960	56,562	44,921
2557	28,965	29,586	58,551	48,969
2558	29,018	32,173	61,191	50,539
2559	29,679	32,660	62,339	51,796

การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่น่าสนใจและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป ดังนี้

วังไกลกังวล ตั้งอยู่ห่างจากหัวหินไปทางทิศเหนือประมาณ 3 กิโลเมตร บนถนนเพชรเกษม กิโลเมตรที่ 229 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นโดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ สำหรับใช้เป็นที่ประทับในฤดูร้อน และพระราชทานแด่สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าอิทธิเทพสรรค์ กฤดากร ผู้อำนวยการ

กรมศิลปากร ในสมัยนั้น เป็นผู้ออกแบบ และเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง เริ่มก่อสร้างเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2469 ต่อมาได้รับการซ่อมแซม และก่อสร้างเพิ่มเติมในสมัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ในบริเวณมีพระตำหนักหลายหลังมีชื่อคล้องจองกัน ได้แก่ พระตำหนักเปี่ยมสุข ปลุค เกษม เอิบเปรม เอมปรีดี สร้างอยู่กลางอุทยานไม้ดอกไม้ประดับนานาพันธุ์ โดยมีพื้นที่ด้านหนึ่งติดชายทะเล นอกจากนี้ยังมี พิพิธภัณฑ์หอย เป็นพิพิธภัณฑ์ที่ได้รวบรวมหอยทุกชนิด พระราชวังไกลกังวลเปิดให้เข้าชมทุกวัน ไม่เว้นวันหยุด ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. (ขายบัตรถึงเวลา 15.15 น.) อัตราค่าเข้าชม ผู้ใหญ่ 20 บาท เด็ก 10 บาท ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 032-511112 ถึง 5

อุทยานราชภักดิ์ ตั้งอยู่ภายในพื้นที่กองทัพบก อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้พื้นที่ก่อสร้างรวมทั้งสิ้น 222 ไร่เศษ เพื่อเป็นการเทิดทูนและ ประกาศเกียรติคุณสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งสยาม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและ แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์สำหรับให้ กำลังพลและครอบครัวของกองทัพบก ซึ่งองค์ประกอบภาพรวม มีโครงสร้างหลักที่สำคัญจำนวน 3 ส่วนหลัก

1. พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระบูรพกษัตริย์แห่งสยาม จำนวน 7 พระองค์ โดยพิจารณาเลือกพระมหากษัตริย์ แต่ละยุคสมัยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ เช่น พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
2. ลานอนุสรณ์ประสงค์ มีเนื้อที่ประมาณ 91 ไร่ ใช้สำหรับกระทำพิธีที่สำคัญของกองทัพ และรับรองบุคคลสำคัญจาก ต่างประเทศ
3. อาคารพิพิธภัณฑ์ หรือห้องจัดแสดงนิทรรศการประวัติศาสตร์ โดยการค้นคว้า รวบรวม และจัดทำพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจที่สำคัญของบูรพกษัตริย์ไทย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยจะดำเนินการจัดสร้างบริเวณด้านล่างของฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ เปิดให้บริการ ตั้งแต่ เวลา 08.00-18.00 น.

อนุสรณ์สถานโผนกิงเพชร หรือมานะ สีตอกบวบ เป็นชาวอำเภอกาญจนดิษฐ์โดยกำเนิด เกิดเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2478 มีชื่อเสียงโด่งดังด้านกีฬาหมัดมวยโดยเฉพาะมวยสากล เป็นที่โจษขานกันทั่วไป และเป็นแชมป์โลกคนแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ.2503 ภายหลังได้เสียชีวิตลง เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2525 เทศบาลตำบลหัวหินร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐบาลและเอกชน ได้ร่วมกันจัดหาทุนสร้างอนุสรณ์สถานโผน กิงเพชร ณ บริเวณชายหาดหัวหินได้ทำพิธีเปิดงานวันอนุสรณ์สถานโผน กิงเพชร เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2537

สถานีรถไฟหัวหิน หนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมในอำเภอกาญจนดิษฐ์ ซึ่งเอกลักษณ์ของสถานีรถไฟแห่งนี้ คือ พลับพลาพระมงกุฎเกล้าฯ เป็นพลับพลา จตุรมุข สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพลับพลานี้มีไว้ในการ ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯเสด็จประทับทอดพระเนตรกองเสือป่าและลูกเสือ ทั่วประเทศทำการฝึกซ้อมยุทธวิธีเป็นประจำ ทุกปีหลังจากสิ้นรัชสมัยของพระองค์ การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้รื้อถอนมาเก็บไว้และเพื่อเป็นการรำลึกถึง พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 จึงได้มีการนำเครื่องอุปกรณ์ก่อสร้างของพลับพลาสนามจันทร์มาปลูกสร้างขึ้นใหม่ที่หัวหิน เพื่อเป็นที่ประทับขึ้นและลงรถไฟของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมทั้งตั้งชื่อใหม่ว่า "พลับพลาพระมงกุฎเกล้าฯ" ซึ่งถือเป็นสถานีรถไฟที่เชิดหน้าชูตาของชาวอำเภอกาญจนดิษฐ์ และยังเป็นที่ยึดหัวรั้งจักรไอน้ำเก่าที่การรถไฟฯ สั่งซื้อมาจากประเทศอังกฤษ อีกทั้งยังเคยวิ่งให้บริการ

ในเส้นทางรถไฟ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 อีกด้วย ที่อยู่: ต.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์โทรศัพท์: 0-3251-1073

สวนสนประดิพัทธ์ อยู่ห่างจากหัวหินไปทางทิศใต้ประมาณ 9 กิโลเมตร โดยมีทางแยกจากถนนเพชรเกษมที่กิโลเมตร 240 เข้าไป ประมาณ 500 เมตร มีรถโดยสารจากหัวหินไปยังสวนสน ทุก 20 นาที สวนสนประดิพัทธ์อยู่ในความดูแลของศูนย์การทหารราบ ปรานบุรี บริเวณอยู่ติดกับชายหาดมีที่พัก ลักษณะเป็นบังกะโล เรือนแถว และห้องพัก

ชายหาดหัวหิน สถานที่ยอดนิยมตลอดกาลของหัวหินนั่นก็คือชายหาดหัวหิน ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของตัวเมือง มีทางลงหาดอยู่ที่ ถนนดำเนินเกษม สองข้างทางลงหาดมีโรงแรม และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก โดยหาดหัวหิน มีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร ทRAYขาว ละเอียดเหมาะสำหรับเล่นน้ำทะเล

หาดทรายน้อย หาดทรายเล็กๆ บรรยากาศเงียบสงบ เหมาะสำหรับผู้ที่ชื่นชอบชายหาด คนจะไม่พลุกพล่าน สามารถที่จะแวะเที่ยวเขาเต่าได้ หาดทรายน้อยเป็นหาดทรายที่ยาวประมาณ 200 เมตร โอบล้อมไปด้วยภูเขา หาดทรายจะไม่ขาวสะอาดมาก น้ำทะเลไม่ลึก สามารถที่จะลง เล่นน้ำได้ หากหันหน้าออกสู่ทะเลจะเป็นเขาเต่า ส่วนด้านขวานั้นคือทุ่งทรายใหญ่ ปลายหาดทั้งสองด้านมีโขดหินธรรมชาติประดับอยู่อย่างสวยงาม โดยเฉพาะเขาทุ่งทรายใหญ่จะมีลักษณะเป็นแหลมหินสีดำขนาดใหญ่ยื่นออกไปในทะเล ดูสวยงามแปลกตา

ชายหาดเขาตะเกียบ อยู่ปลายสุดหาดหัวหินไปทางทิศใต้ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองหัวหิน นั่งรถมาทางทิศใต้ห่างตัวเมือง ประมาณ 6 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 10 นาทีชายหาดเขา ตะเกียบมีความยาวประมาณ 1.5 กิโลเมตร มีความลาดชันน้อย ทRAYขาวละเอียด บริเวณชายหาดมีร้านอาหาร และเป็นแหล่งขายปูม้าสดที่ขึ้นชื่อของหัวหิน มีที่พัก และร้านขายของที่ระลึกมากมายไว้บริการ

รถยนต์ส่วนตัว: จากตัวเมืองหัวหิน ใช้เส้นทางหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ไปทางอำเภอบรรณบุรี ก่อนขึ้น สะพานข้ามทางรถไฟ ให้ชิดซ้ายแล้วเลี้ยวซ้ายแยกเข้าไปประมาณ 2.5 กิโลเมตรจะถึงเชิงเขาตะเกียบด้านชายหาด หัวหิน จะผ่านบ้านชาวประมงและร้านอาหารทะเลเรียงรายระหว่างทางก่อนถึงทางขึ้นสู่ยอดเขาตะเกียบ

รถประจำทาง: ขึ้นรถสองแถว (สีเขียว) จากตัวเมืองหัวหินสายหัวหิน – เขาตะเกียบ

หาดหัวดอนหรือหาดตะเกียบฝั่งทิศใต้ อยู่ทางฝั่งทิศใต้ของเขาตะเกียบติดกับปากคลองตะเกียบ คลองตะเกียบนี้เป็นที่หลบลม พายุ และมรสุมของเรือประมง ขนาดเล็ก ชายหาดเริ่มตั้งแต่คลองตะเกียบไปจนถึงสวนสน เมื่อก่อนไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวรู้จักมากนัก และไม่ค่อยเป็นที่ สนใจ เนื่องจากเห็นว่าหาดทรายบริเวณนี้ ไม่ขาวสะอาด แต่จริง ๆ แล้วหาดทราย บริเวณนี้มีสีแบบนี้มาช้านานแล้ว หาดหัวดอนนี้เหมาะแก่การเล่นน้ำทะเลเนื่องจากทางลงชายหาดมีหลายทาง ระดับน้ำไม่ลึก และมีร้านอาหาร ร้านค้าให้บริการหลายร้าน

หาดเขาเต่า ตั้งอยู่ในตำบลหนองแก อำเภอ หัวหิน อยู่ห่างจากตัวอำเภอหัวหินประมาณ 13 กิโลเมตร จากตลาดฉัตรไชย ไปตามทางหลวง หมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ลงใต้จนถึง กม.ที่ 243-244 เลี้ยวซ้ายข้ามทางรถไฟไปประมาณ 1 กิโลเมตรถึงวัดเขาเต่า บริเวณเขาเต่ามีหาดทราย ที่สะอาด และสวยงามอยู่ 2 แห่ง คือ หาดทรายน้อยและหาดทรายใหญ่ นอกจากนี้ยังมีเกาะขนาดเล็กอยู่ไม่ห่างจากชายฝั่งเท่าใดนัก บนเกาะมีเปลือกหอยชนิดต่าง ๆ ทั้บถมกันอยู่มากมาย และยังมีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ หันพระพักตร์ออกสู่ทะเล หาดเขาเต่า ชายหาดที่ทอดยาวประมาณ 2 กิโลเมตรนี้ สวยงาม ทRAYขาว

สะอาด น้ำทะเลไม่ลึก เหมาะ สำหรับลงเล่นน้ำ บรรยากาศเงียบสงบ อยู่ใกล้กับสวนสนประดิพัทธ์ ช่วงน้ำลงจะประภทหาดทรายกว้างใหญ่ น่า เดินเล่นชมวิวิทิวทัศน์ เป็นสถานที่ที่เกี่ยวกับสวนสนประดิพัทธ์ ส่วนเขาเต่า แม้จะเป็นภูเขาหินขนาดเล็ก ๆ แต่เมื่อขึ้นไปบนยอดเขาแล้ว สามารถชมทิวทัศน์ท้องทะเล เห็นความสวยงามของชายหาดเขาเต่า ชายหาดสวนสน ประดิพัทธ์ เกาะสิงโต ได้อย่างสวยงาม

สวนหลวงราชินี ตั้งอยู่ที่ ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2547 เป็นสวนสาธารณะระดับชุมชน แต่เดิมพื้นที่บริเวณนี้เป็นเส้นทางเชื่อมกับห้วยเพื่อเป็นทางน้ำป่าไหลลงทะเล มีลักษณะเป็น “ตะกาด” หมายถึง น้ำทะเลท่วมถึง และเป็นทางเข้าออกและเทียบเรือของหมู่บ้านชาวประมง ชาวบ้านละแวกนี้มีอาชีพหาปลาและเป็นหมู่บ้านชาวประมง โดยพื้นที่สาธารณะนี้มีเนื้อที่รวม 19 ไร่ ซึ่งสวนสาธารณะแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและส่งเสริมสุขภาพประชาชน ทั้งคนในชุมชนและ นักท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นสถานที่จัดกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ของเมืองหัวหิน พื้นที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สวนสาธารณะที่ติดทะเล
2. ลานกิจกรรมและกีฬาที่ไม่ติดทะเล

เขา หิน เหล็ก ไฟ จุดชมวิว เขา หิน เหล็ก ไฟ อยู่ห่างจากตัวเมืองหัวหินไปทางทิศตะวันตกประมาณ 3 กิโลเมตร สังเกตเห็นป้ายใหญ่ ๆ สถานที่แห่งนี้เป็นจุดชม วิวและชมพระอาทิตย์ขึ้นที่สวยงามมากแห่งหนึ่ง ซึ่งสามารถชมวิวดูได้ 4 ทิศ จุดชมวิวนี้อาจมองเห็นตัว เมือง และอ่าวหัวหิน โดยรอบบนยอดเขาเป็นพื้นที่ราบ และผาหินที่สวยงาม แล้วยังเป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ช่วงเวลาที่เหมาะใน การชมวิว คือ เช้าตรู่และช่วงค่ำ

วัดเขาไกรลาศ ตั้งอยู่บนเขาเช่นเดียวกับวัดเขาตะเกียบ แต่ต่างกันตรงที่ว่าไม่มีทางให้รถขึ้นเราต้องเดินเท้าขึ้นบันไดไปเรียกเหงื่อกันได้มากทีเดียวแต่เมื่อขึ้นไปถึงบนเขา มีพุทธสถานมากมายไว้กราบไหว้บูชา มีสถานที่ให้พุทธศาสนิกชนไปปฏิบัติธรรมนั่งสมาธิกันด้านบน และมีจุดชมวิว ที่สวยงามมาก มองลงไปเห็นหมู่บ้านเขาตะเกียบ ชายหาดเขาตะเกียบได้

วัดห้วยมงคล แต่เดิมใช้ชื่อว่า “วัดห้วยคด” โดยอาศัย จากชื่อลำห้วยน้อยใหญ่ที่คดไปคดมา จึงนำมาใช้เป็น ชื่อตั้งสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน วัด หมู่บ้าน ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเสด็จมาในปี พ.ศ. 2495 ตั้งโครงการพระราชดำริแห่งแรกขึ้น และทรงได้ พระราชทานนามใหม่จากห้วยคดเป็นห้วย “มงคล” ซึ่ง ปัจจุบันใช้เป็นที่ตั้งหมู่บ้าน วัด โรงเรียนและโครงการต่างๆมากมายตั้งอยู่ที่ ต.ทับใต้ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ วัดห้วยมงคลก่อตั้งในปี พ.ศ. 2507 จากที่พักสงฆ์เล็ก ๆ จนกระทั่งเป็นสำนักสงฆ์และเป็นวัดในเวลาต่อมา โดยมี หลวงพ่อปลั่ง ปภาโส เป็นเจ้าอาวาสปกครองวัดองค์แรกในปี พ.ศ. 2507 – 2534 ต่อมาเจ้าอาวาสองค์ที่ 2 คือ พระครูปลัดสรวิญญู หรือพระอาจารย์ไพโรจน์ ได้ปกครองวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบันได้ดำริที่จะ สร้างหลวงพ่อทวดองค์ใหญ่ เพื่อสืบทอดและเผยแผ่ พระพุทธศาสนา โดยได้รับความอุปถัมภ์จากท่าน พลเอกวิเศษ คงอุทัยกุล รองสมุหราชองครักษ์ ร่วมสร้างถวายเป็นพระราชกุศล แต่สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ครอบรอบ 72 พรรษา ในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ทรงเสด็จ มาเป็นประธาน หล่อเศียร ในวันที่ 10 มิถุนายน 2546 และทรงเสด็จมา กราบนมัสการหลวงพ่อทวด เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2547 ปัจจุบันวัดห้วยมงคล ยังเป็นสถานที่ เผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นที่อบรมศีลธรรมแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และยังเป็นศูนย์รวมของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ที่มาสักการบูชาได้เข้าถึงพระรัตนตรัย อีกด้วย

ศาลพระพรหม เป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์อีกแห่งหนึ่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยเฉพาะเป็นที่นับถือของคนชุมชนเขา ตะเกียบอย่างมาก ศาลพระพรหมตั้งอยู่บนเขาสนามชัย ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระยะทาง ห่างจากตัวเมืองหัวหินไปทางใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่มักเข้าไปกราบไหว้หรือบนบานสานกล่าว ณ ศาล แห่งนี้ โดยเปิดให้ผู้มีจิตศรัทธาเข้ามาสักการะได้ทุกวันส่วนการเดินทางนั้นสามารถมาได้อย่างสะดวก โดยเดินทางมาจาก หัวหินตามเส้นทางถนนเพชรเกษม มาถึง ซอยหัวหิน 91 ให้เลี้ยวเข้ามาขับไปอีกประมาณ 200 เมตร จากนั้นจึงเลี้ยวขวา เข้าไป ก็จะพบกับทางเข้าศาลท่านพ่อพระพรหม ซึ่งบริเวณทางเข้าศาลแห่งนี้นั้น จะมีรั้วหัวใจดวงใหญ่เรียงกันสองข้างทาง อย่างเป็นระเบียบสวยงาม และด้านขวาจะมีองค์พระแม่กวนอิมประดิษฐานอยู่ความเป็นมาของศาลพระพรหม มีอยู่ว่า ดร. ผุสสดี จิตรชุ่ม ได้บูรณะศาลครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2530 และบูรณะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2542 ภายในตัวศาลประดิษฐานองค์พระพรหมทรงมี 4 พักตร์ หันพระพักตร์ออกไป 4 ทิศ รูปแบบการก่อสร้างเป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายในเชิงคำ สอน ดังเช่น ทั้ง 4 ด้านของบริเวณศาล จะมีบ่อ 4 บ่อ คือ บ่อดิน บ่อลม บ่อน้ำ และ บ่อไฟอยู่รอบๆ ซึ่งแต่ละจุดก็จะมี ป้ายจารึกกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของแต่ละบ่อน่าสนใจ เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ด้านหน้าของศาลแห่งนี้หันหน้า ออกไปทางทะเล และ อีก 3 ด้านโอบล้อมด้วยภูเขาจึงสามารถชมวิทิวทัศน์อันงดงามของชายฝั่งทะเลและตัวเมืองหัวหิน

น้ำตกป่าละอู ตั้งอยู่ในเขตป่าละอู มีพื้นที่ประมาณ 273,125 ไร่ อุดมไปด้วยป่าไม้เขียวชอุ่ม และสัตว์ป่านานา ชนิดอีกทั้งยังเป็นที่อยู่อาศัยของชาวกะเหรี่ยงจำนวนหนึ่ง ด้วย ป่าละอูจัดอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ป่าละอู ของกรมป่าไม้ ตั้งอยู่ใกล้ อ่างเก็บน้ำก่อนถึงตัวน้ำตกประมาณ 2 กิโลเมตร น้ำตกป่าละอู ประกอบด้วยน้ำตกป่าละอูใหญ่ และน้ำตกละอูน้อย ซึ่งไหลลดหลั่นกันมาอย่างสวยงามถึง 11 ชั้น สามารถลงเล่นน้ำได้ ช่วงที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวอยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเมษายน

เกาะสิงห์โต อยู่ทางทิศตะวันออกจากสวนสนประดิพัทธ์ ประมาณ 800 เมตร เป็นเกาะเล็ก ๆ รูปร่างคล้ายสิงห์โต นอนหมอบหันหน้ามาทางทิศเหนือ ซึ่งเหมาะสำหรับตกปลา เล่นเรือใบ และดำน้ำสามารถเช่าเรือได้ที่ หมู่บ้าน เขาตะเกียบ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30-45 นาที

วัดเขาตะเกียบ ตั้งอยู่บนเขาตะเกียบ ภายใน บริเวณวัดร่มรื่น เย็นสบาย บนวัดเขาตะเกียบจะมีฝูงลิงอาศัยอยู่จำนวนมาก บางตัวเป็นลิงที่ซุกซนมาก ให้ระมัดระวังสิ่งของที่นำติดตัวไปด้วยให้ดี ที่ หน้าบันใดทางขึ้นเขา จะมีวิหารหลวงปู่ทวดให้ ประชาชนได้สักการะกราบไหว้ เมื่อมาถึงวัดเขา ตะเกียบแล้วไม่ควรพลาดที่จะขึ้นเขาเพื่อไป สักการะกราบไหว้พระบรมสารีริกธาตุเพื่อความ เป็นสิริมงคล บันใดทางขึ้นเขาค่อนข้างสูง สำหรับ ผู้สูงอายุควรค่อยๆ เดินขึ้นไปไม่ต้องรีบร้อน เมื่อขึ้น ไปถึงยอดเขาจะเห็นพระวิหารสวยงาม ที่ด้านข้าง ของทางเข้าไปสักการะพระบรมสารีริกธาตุจะมี พระพุทธรูป สีขาวตั้งอยู่บริเวณโดยรอบวิหารจะมีระฆังแขวนอยู่ เมื่อมองลงไปด้านล่างจะเห็นสิ่งปลูกสร้างของวัดเขาตะเกียบ ร้านค้า และร้านขายของที่ระลึกต่างๆ จากด้านบนนี้ยังสามารถมองเห็นตัวเมืองหัวหิน และชายหาดหัวหินเป็นแนวโค้งที่สวยงามชัดเจน

อ่างเก็บน้ำเขาเต่า โครงการตามพระราชดำริแห่งแรกของกรม ชลประทาน เกิดขึ้นที่หมู่บ้านเล็กๆ ติดทะเลใกล้เขาที่มีรูปร่าง ลักษณะเหมือนเต่าที่ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีชื่อเรียกว่า บ้านเขาเต่า ชาวบ้านที่นี่มีอาชีพ ประมง แต่ในสมัยนั้นชีวิตความเป็นอยู่ยากลำบาก กว่าที่เป็นใน ปัจจุบันมาก การเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบาก ถนนเป็น ดินเลน เต็มไป

ด้วยหลุมบ่อ ไม่มี น้ำให้ดื่มกิน ชาวบ้านต้องไป หาบมาจาก ตาน้ำที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ดินก็ไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก อีกทั้งยัง ไม่มีน้ำสำหรับการปลูกพืชด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเยือนประชาชนในเขตหัวหิน ทรงเห็นความลำบากของประชาชน ในหมู่บ้านเขาเต่าซึ่งมีประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่น แต่ขาดแคลนน้ำ อุปโภค - บริโภค ช่วงน้ำทะเลขึ้นสามารถไหลเข้าท่วมพื้นที่เกษตรทุ่งตะกวด (ตะกวด เป็นภาษาท้องถิ่น หมายถึง ที่ที่น้ำทะเลท่วมถึง เมื่อน้ำลงพื้นที่ตรงนั้นก็กลายเป็นเลน) ทำให้ผลผลิตเสียหาย ด้วยการที่ราษฎรได้ รวมตัวกันน้อมเกล้าถวายที่ดินแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวน 300 ไร่ จึงมีพระราชดำริพร้อมมอบทรัพย์ส่วนพระองค์ จำนวน 60,000 บาทให้กรมชลประทานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่าเมื่อวันที่ 9 และ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 ซึ่งนับเป็นโครงการตามพระราชดำริแห่งแรกของกรมชลประทาน

ศูนย์หัตถกรรมทอผ้าบ้านเขาเต่า เดิมใช้ชื่อศูนย์อบรม ทอผ้าบ้านเขาเต่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ส่งเสริมให้ ราษฎรมีอาชีพเสริมด้วยการทอผ้าฝ้ายด้วย กี่กระตุก ใน ระยะเริ่มแรกได้อาศัยใต้ถุน ศาลาของวัดเขาเต่าในการ ฝึกทอ เริ่มทอ ตั้งแต่ พ.ศ. 2507-2508 โดยการจัดหาครู มาทำการฝึกสอนและจัดหาที่พร้อมอุปกรณ์ในการทอผ้า และเครื่องใช้ต่างๆ มาจากจังหวัดราชบุรี โดยการ สนับสนุนของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม นำวิทยากรมา ฝึกสอนการทอผ้า การย้อมสี การออกแบบลายผ้า การตัดเย็บ และการจัดสวนผลิตภัณฑ์จากป่านศรนารายณ์ เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2508-2509 นายประสิทธิ์ และนางเจียม ยอดย้อย ได้ทูลเกล้าถวายที่ดิน จำนวน 3 ไร่เศษ พร้อมด้วยบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ได้ดำเนินการสร้างอาคารศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าทูลเกล้าถวายจำนวน 1 หลัง และได้ใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และทูลกระหม่อมทุกพระองค์ ได้เสด็จพระราชดำเนินมา ณ ศูนย์ทอผ้าบ้านเขาเต่า แห่งนี้รวม 4 ครั้ง ครั้งแรกพระองค์ท่านได้พระราชทาน รางวัล เป็นเหรียญทองคำให้แก่นักเรียนทอผ้าที่มีความขยันหมั่นเพียร จำนวน 13 ราย ซึ่งในปัจจุบันศูนย์ ฝึกอบรม ทอผ้าเขาเต่าดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 - พ.ศ. 2536 รวม 29 ปี และได้หยุดการดำเนินงาน ทอผ้าในปี พ.ศ. 2536 - 2545 รวม 9 ปี ด้วยเหตุปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน เช่น ค่าจ้าง แรงงาน สมาชิกที่ทอผ้า และขาดการสนับสนุนต่างๆ จากหน่วยงานราชการทั้งภาครัฐและเอกชนด้านตลาดและอื่นๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ว่าราชการจังหวัด (นายประสงค์ พิษุรีย์กิจจา) นายอำเภอหัวหิน (นายนิพันธ์ ชลวิทย์) และเทศบาลเมืองหัวหินร่วมกับคณะกลุ่มแม่บ้านเขาเต่าที่มีความประสงค์จะอนุรักษ์และฟื้นฟูการทอผ้าให้คงอยู่ จึงได้ร่วมกันพัฒนาปรับปรุง ซ่อมแซม ตัวอาคารสถานที่ที่ชำรุดหักพัง และเปลี่ยน หลังคาเดิมเป็นสังกะสี มาเป็นหลังคามุงกระเบื้องและทำห้องน้ำโดยได้รับความร่วมมือจากราษฎรในพื้นที่ คณะนักศึกษาที่มาพักแรม คณะทหารจากหาดทรายใหญ่ซึ่งขณะนี้ได้รับงบประมาณจากเทศบาลเมืองหัวหิน ในการบูรณะต่อเติมอาคารสถานที่ในการทอผ้า อาคารแสดงสินค้า และอื่นๆ ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มทอผ้า จำนวน 25 คน ได้รับความอนุเคราะห์จากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 8 นำอาจารย์มาสอนการทอผ้า ยก ดอกแบบต่างๆ อีกมากมายและทางกลุ่มได้ขึ้นทะเบียนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผ่านการคัดสรรในระดับ จังหวัด 4 ดาว ในปี 2546 จึงได้พัฒนาฟื้นฟูการทอผ้ามาจนถึงปัจจุบัน

ตลาดโต้รุ่งหัวหิน ตั้งอยู่บริเวณกลางถนนเดชาอนุชิต เป็นถนนคนเดิน นักท่องเที่ยวจะได้เดินจับจ่ายซื้อของกิน หรือ ของที่ระลึก ได้ที่นี่ ถนนเดชาอนุชิตตัดตั้งฉากกับถนนเพชรเกษม ซึ่งเป็นถนนเมนหลักของหัวหิน ดังนั้นจะมอง หาดตลาดโต้รุ่งหัวหิน ได้ไม่ยากเย็นนัก ตลาดโต้รุ่งหัวหิน เป็นที่คุ้นเคยในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติ และ นักท่องเที่ยวชาวไทย เพราะเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองจากทั่วประเทศ

อาหารไทย เช่น ผัดไทย หอยทอด กระจ่างปลา หมูสะเต๊ะ ซีฟู้ด อาหารหวานก็มี โรตีสี ไอศกรีม ขนมไทย ผลไม้ นอกจากนี้ยังมีขายเสื้อผ้า กระเป๋า นิตยสาร ซีดีหนัง งานหัตถกรรม ภาพวาด โคมไฟ เป็นสีสันยามราตรีของหัวหิน ประมาณ 4 โมงเย็นของทุกวัน บรรดาแม่ค้าจะเริ่มทยอยออกมาตั้งร้านรวมกันเป็นแถว ซึ่งกว่าจะครบทุกร้านก็ราว ๆ 5 โมงครึ่ง ก็จะเปิดขาย เรื่อยไปจนประมาณ 5 ทุ่ม

สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน หรือ รอยัล หัวหิน กอล์ฟคอร์ส(Royal Hua Hin Golf Course) สนามกอล์ฟมาตรฐานแห่งแรกของประเทศไทย เป็นมรดกล้ำค่าทางประวัติศาสตร์ ประมาณค่า มิได้สมบูรณ์ด้วยแมกไม้หนานาพันธ์ อายุยืนต้น ยาวนานนับ 100 ปี มีไม้ป่า สัตว์ป่า นกนานา ชนิดให้นักกอล์ฟออกรอบ ตีกอล์ฟ เล่นกอล์ฟ ได้ชมพร้อมภูมิทัศน์สวยงามยิ่งนัก ทุกแฟร์เวย์มี เอกลักษณ์เฉพาะ เป็นเสน่ห์ดึงดูดใจอยากจะมีจำนวน 18 หลุม พาร์ 72 ความยาว ชาย 6,678 หลา หลิง 5,713 หลา 9 หลุมแรก เริ่มก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2462 เปิดให้บริการ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ.2465 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 พระองค์เสด็จทรงกอล์ฟ เป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2467 9 หลุม หลังสร้างเสร็จ ปลายปี พ.ศ. 2471 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงเป็นองค์ประธานพิธีเปิด พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชร อัครโยธิน ทรงดำริโครงการ และบัญชาการสร้าง ในพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ออกแบบก่อสร้างโดยมิสเตอร์ เอ.โอ.โรบิน นายช่างบำรุง ทางรถไฟ แขวงเพชรบุรี สำหรับ Signature Hole ของสนามแห่งนี้จะอยู่ที่ หลุม 14 พาร์ 3 ระยะ 149 หลา หลุมนี้ถูกออกแบบให้สนามพลิว ไปตามธรรมชาติ โดยมีต้นไม้ใหญ่อายุร่วมร้อยปี โอบล้อมเสมือนปราการ ธรรมชาติ บังแดด บังลม ร่มรื่นตลอดทางสำหรับหลุมนี้ต้อง ทื่อพลองจากภูเขา เลี้ยวเข้าที่ไม้คดเคี้ยวมากนัก ทั้งยังมีเหล็กคดกอยู่ด้านหน้าก่อนถึงกรีน ซึ่งกรีนจะถูกทำให้เป็นคลื่นไลน์เข้ากับธรรมชาติที่อยู่รอบด้าน หลังกรีนจะมีภูเขาสูง มีวัด และเจดีย์สีทอง แลดูงดงาม ตั้งอยู่บนเนินเขาเป็นฉากหลัง นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ ของที่นี่ก็ว่าได้ แม้แต่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังได้ถ่ายภาพของหลุมนี้เอาไว้เพื่อประชาสัมพันธ์ไปทั่วโลก และที่สำคัญ หากนักกอล์ฟท่านใดสามารถเซฟพาร์ได้ในหลุมนี้ ต้องถือว่าเก่งมากทีเดียว เพราะกรีนค่อนข้าง เอียงลาด อยู่ห่างจากสถานีรถไฟหัวหินประมาณ 100 เมตร นักกอล์ฟทั่วไปสามารถใช้บริการได้ ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 032 512475, 032 531070-2

นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก ซึ่งเป็นสถานที่ ท่องเที่ยวของเอกชนเข้ามาดำเนินการด้านธุรกิจเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของเมืองหัวหิน เช่น

ตลาดฉัตรศิลา สถานที่ท่องเที่ยวและช้อปปิ้งแห่งใหม่ใจ กลางเมืองหัวหินในบรรยากาศย้อนยุค วันวาน เชิญเยี่ยม ชมบังกะโลเก่าแก่อายุกว่า 50 ปี ในสถาปัตยกรรมสมัย รัชกาลที่ 7 พร้อมเรื่องเล่าที่ประทับใจ เพลิดเพลินกับ กิจกรรมการแสดงพื้นบ้าน ณ บริเวณลานแสดงของที่ว่า การฉัตรศิลาทุกวันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ ต่อด้วยการช้อปปิ้ง และชิมแบบชิลๆ ในบริเวณจัดแสดงสินค้าทุกวัน ชื่นชม ผลงานการแสดงเปิดหมวกทั้งเด็กนักเรียนและระดับมือ อาชีพ ที่คุณจะต้องไม่พลาด

ตลาดจ๊กจั่น The Cicada Market เป็นตลาดยามเย็น โดยปรับปรุงจากบ้านพักตากอากาศอายุเก่าแก่กว่า 60 ปี มาเป็นสวนยามเย็นที่เต็มไปด้วยต้นไม้เขียวขจี บนเนื้อที่ 10 ไร่ ตลาดแห่งนี้เกิดขึ้นภายใต้คอนเซ็ปต์ "Open Mind & Open Mat : เปิดสื่อ-เปิดใจ-เปิดไอเดีย" ดังนั้น ที่นี่จึงเป็นแหล่งสำหรับจำหน่ายงานศิลปะร่วม สมัยแขนงต่าง ๆ รวมไปถึงสิ่งประดิษฐ์ งานแฮนด์เมด ของตกแต่งบ้าน เสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้มือสอง สินค้าที่มี สไตลการออกแบบอย่างสร้างสรรค์ ในส่วนของการเปิดใจและ

เปิดโอเดียนั้น ในทุกวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ จะมีกิจกรรม Workshops จากกลุ่มชมรมต่าง ๆ เช่น กลุ่มเล่านิทาน กลุ่มละคร กลุ่มเต้นรำ กลุ่มถ่ายภาพ กลุ่มนักแสดงเปิดหมวก ฯลฯ ที่ผลิตกันมาสร้างสีสันและสุนทรียภาพให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน เวลาเปิด-ปิด : เปิดทุกวันศุกร์ เสาร์ และวันอาทิตย์ เวลา 16.00-23.00 น. โทรศัพท์ : 0 3253 6606,08 0650 4334, 08 1880 4004 เว็บไซต์ : cicadamarket.com และ เฟซบุ๊ก The Cicada Market

เพลินวาน สถานที่สำหรับเข้าไปสัมผัสบรรยากาศความสุขสไตล์ย้อนยุค เกิดขึ้นจากความตั้งใจที่จะให้เป็นศูนย์ รวมแห่งความสุข และการเรียนรู้รากเหง้าการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมในวันวาน ตามสไตล์แกน "Play and Learn ในวันวาน" โดยเพลินวานถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นย่านการค้าย้อนยุคที่มีชีวิตดำเนินเป็นพื้นที่ตั้งร้านค้าต่าง ๆ กว่า 40 ร้าน เรียงรายให้ได้ชมกันอย่างเพลิดเพลิน ทั้ง ร้านอาหาร, ร้านกาแฟ, ร้านเสื้อผ้า, ร้านโชว์ห่วย และร้านขายเทป คลาสสิก ฯลฯ ซึ่งแต่ละร้านจะมีการออกแบบเน้นสไตล์ย้อนยุคด้วย เวลาเปิด-ปิด: เปิดให้บริการ ทุกวัน วัน จันทร์-อาทิตย์ 09.00-21.00 น. โทรศัพท์: 0 3252 0311-101 เว็บไซต์: plearnwan.com และ เฟซบุ๊ก Plearnwan Hua Hin

สวนน้ำ แบล็คเมาท์เทน เป็นสวนน้ำที่ได้รับ มาตรฐานความปลอดภัยระดับสูงสุด ให้บริการด้วยอุปกรณ์เครื่องเล่นอันทันสมัยและมีคุณภาพ เครื่องเล่นที่โดดเด่น ได้แก่ หอคอยสูง 17 เมตร และเครื่องเล่นสไลเดอร์กว่า 9 แบบ รวมถึง Wave Pool, Lazy River, ชายหาดเทียม และ สวนน้ำสำหรับเด็ก เหมาะ สำหรับทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะมากันเป็นครอบครัว สวนน้ำแบล็คเมาท์เทน Black Mountain Water Park หัวหิน เปิดให้บริการ ตั้งแต่ 10.00 – 17.00 น. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม : 032-6184-444, 032-618 445

สวนน้ำวานา นาวา หัวหิน วอเตอร์ จังเกิ้ล (Vana Nava Hua Hin Water Jungle) สวนน้ำแห่งนี้ตั้งอยู่ บนเนื้อที่ 35 ไร่ ในอิมป่าเมืองร้อน เป็นสวนน้ำแห่งแรกในเอเชีย สร้างขึ้นภายใต้คอนเซ็ปต์ "Water Jungle" เป็นสวนน้ำอีกหนึ่งแห่งที่มีจุดเด่นและ ความแตกต่าง รวมถึงมีเครื่องเล่นหลากหลายมากกว่าสวนน้ำอื่นๆ โดยภายในสวนน้ำแห่งนี้ ประกอบไปด้วยร้านค้า ร้านอาหาร คาเฟ่ อาคาร รับรองแขก ศาลาริมน้ำ และมีส่วนสำหรับจัด กิจกรรมในบริเวณด้านหน้าของสวนน้ำ บรรยากาศ ของสวนน้ำได้รับการออกแบบให้มีความร่มรื่นโดยมี พืชไม้เมืองร้อนนานา พันธุ์ ภายในสวนน้ำมีกิจกรรมกีฬาในรูปแบบใหม่ เช่น กีฬาแนวเอ็กซ์ตรีม นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจะได้ผจญภัยไปกับสระว่ายน้ำและเครื่องเล่นนานาชนิด ถือได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่ เหมาะกับนักท่องเที่ยวทุกเพศทุก วัย เรียกได้ว่าเป็นอีกหนึ่งสวนน้ำที่มีการยกปามาไว้ใจกลางหัวหินกันเลย

ตลาดน้ำหัวหินสามพันนาม ตลาดน้ำในบรรยากาศ รัตนโกสินทร์ย้อนยุค สมัยรัชกาลที่ 6 ตลาดน้ำหัวหินสามพันนาม "บนเนื้อที่กว่า 100 ไร่" มีร้านค้าภายในตลาดน้ำ ทั้งหมด 193 ร้าน และเรือขายสินค้า 40 ลำ โอบล้อมไปด้วยขุนเขา และติดแหล่งน้ำธรรมชาติ "ลำห้วยสามพันนาม" มีการแสดง โชว์ แสง สีเสียงทุกวัน รองรับนักท่องเที่ยว 10,000 คน/วัน กรู๊ปทัวร์กว่า 500 บริษัท เดินทาง สะดวกสบาย พร้อมที่จอดรถกว่า 1,000 คัน และเตรียมพบ "The Cronos Walking Street แห่งใหม่สไตล์กรีซ กับบรรยากาศตะวันตกแหล่ง ท่องเที่ยวแห่งใหม่ใจกลางเมือง หัวหิน ติดกับตลาดน้ำหัวหินสามพันนาม (แผนพัฒนาเทศบาลเมืองหัวหิน 4 ปี (2561 – 2564), 2559)

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

पालกฤษณ์ นาคะปักษิณ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาศักยภาพความพร้อมด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า จังหวัดบึงกาฬมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 19 แห่ง และทางวัฒนธรรม 13 แห่ง ส่วนใหญ่แล้วยังขาดความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาการด้านการท่องเที่ยวที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งแก้ไข ปัญหาส่วนผลการวิจัยด้านความคิดเห็นที่มีต่อศักยภาพและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมของจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ประชาชนโดยส่วนใหญ่แล้วเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดบึงกาฬมีศักยภาพและความพร้อมในระดับมาก แต่ด้าน ความเข้มแข็งของชุมชนและวัฒนธรรมและด้านการให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกในคุณค่าของการท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย และน้อยมาก ตามลำดับ

สิริกร เลิศลักษณ์ธาร (2550, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวทางน้ำอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา แม่น้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวทางน้ำอย่างยั่งยืนของเรืออาร์วี ริเวอร์แคว ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวทางน้ำอย่างยั่งยืน แม่น้ำแควน้อย มีกิจกรรมสอดคล้องตามแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม มีการจัดการที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ในขอบเขตขีดความสามารถของแหล่งท่องเที่ยว และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด มีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ตลอดจนนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว มีผลกระทบต่อชุมชนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการประกอบอาชีพ รายได้ ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ในด้านการใช้ภาษา ค่านิยม ความปลอดภัย ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก และเป็นที่น่าสนใจของทุกฝ่าย

สุรรัตน์ แสงจันทร์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวพระตำหนักในสมัยรัชกาลที่ 5 เขตพระราชวังดุสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ในเขตพระราชวังดุสิต โดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวพระตำหนักที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าในพื้นที่เป้าหมายมีอาณาบริเวณตั้งแต่พระที่นั่งวิมานเมฆถึงวังสวนสุนันทา สามารถพัฒนาโปรแกรมนำเที่ยวได้ 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมท่องเที่ยวแบบเต็มวัน จำนวน 2 โปรแกรม และโปรแกรมท่องเที่ยวแบบครึ่งวัน จำนวน 4 โปรแกรม และในการศึกษาคั้งนี้ยังได้เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว การกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยว และการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่

ณัฐวิติ พงษ์สิงห์โต (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปปฏิบัติ กรณีศึกษาตำบลบึงนคร อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การนำนโยบายการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไป ปฏิบัติกรณีศึกษาตำบลบึงนคร อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในระดับปานกลางและปานกลางค่อนข้างสูง และค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับ.05

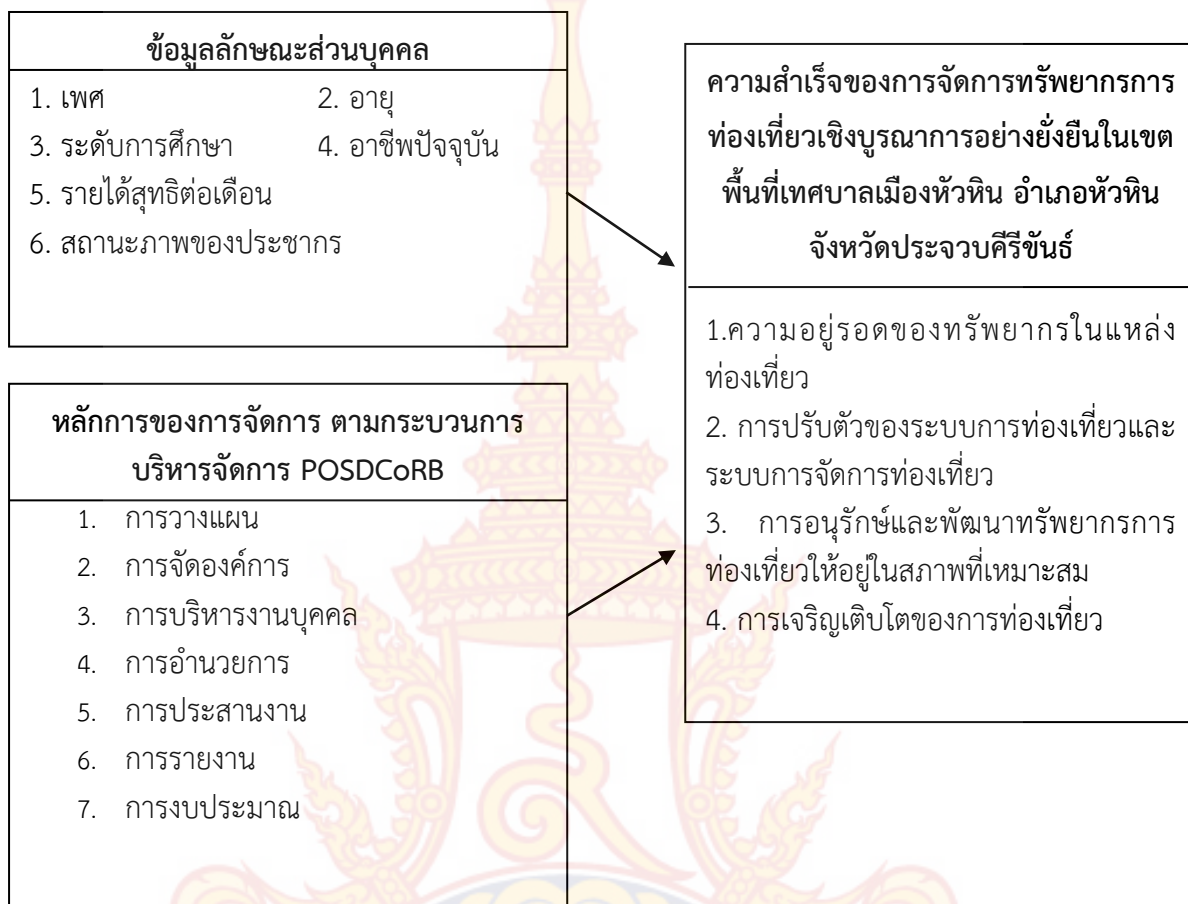
บุณณดา สัตยมุข (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำมูล : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 3 แห่ง ในเขตพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยภาพรวมทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทั้ง 3 แห่งในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำมูลจังหวัด

อุบลราชธานี มีศักยภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด สำหรับ แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ของ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติใน พื้นที่ลุ่มแม่น้ำมูล จังหวัดอุบลราชธานี ควรส่งเสริมให้มีรูปแบบที่ หลากหลาย ไม่ใช่เลียนแบบเหมือนกันหมด หาเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งตามความเป็นจริง การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมุ่งเน้นในรูปแบบธรรมชาติ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวต้องเน้นการระดมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการสร้างกิจกรรม รวมทั้ง การรักษาเอกลักษณ์ของความเรียบง่าย สงบ ไกล่ลี้ชิตธรรมชาติ และการท่องเที่ยวทางน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่ นักท่องเที่ยวประทับใจ โดยอาศัยปัจจัยภายนอก คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด และความร่วมมือทั้งจาก ภาครัฐ และเอกชน และชุมชนท้องถิ่นรวมดำเนินการ สำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาระบบ สาธารณูปโภค เช่น ถนน ป้ายประชาสัมพันธ์ ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ เพื่ออำนวยความสะดวก และบริการ นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น มีระบบการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

บุญพา คำวิเศษณ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา พบว่า ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลโคกกลอย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ทางเดินศึกษาธรรมชาติ ห้องน้ำสาธารณะ ศาลานั่งพัก ระบบรักษาความปลอดภัย มีแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ สะดวก ประปาท้องถิ่น ประปาภูมิภาค บ่อน้ำดื่ม และน้ำจากธรรมชาติ สำหรับแนวทางการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบในด้านการท่องเที่ยว ของชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด

สุธี เสริฐศรี (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า อัตลักษณ์ของชุมชน คลองโคน มี 3 อัตลักษณ์ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ความเป็นมา วิธีการใช้ชีวิตริมน้ำ และมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ โดยกระบวนการในการ จัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสม คือ เพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่ และส่งเสริม ให้ชุมชนคลองโคนเป็นศูนย์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว สำหรับแนวทางการพัฒนาและจัดการ การท่องเที่ยวของชุมชนคลองโคน ควรให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ในระดับมาก

สมมติฐานข้อที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ 0.05 ของทัศนะกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมือง หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับความสำเร็จ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรางานวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดแนวทางในการดำเนินการ ได้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 62,339 คน (ข้อมูล ณ กันยายน 2559งานทะเบียนราษฎร อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากแผนพัฒนาเทศบาลเมืองหัวหิน 4 ปี (2561 – 2564), 2559, หน้า 8)

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาน้อย จำนวน 62,339 คน โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (วรสิทธิ์ เจริญพุด, 2559, หน้า 145) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมรับความผิดพลาดที่ยอมรับได้ 0.05 ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{62,339}{1 + 62,339 \times (0.05)^2} \\ &= 397.45 \text{ หรือ } 398 \end{aligned}$$

ดังนั้นจึงทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 398 คน

ที่มา : (ข้อมูล ณ กันยายน 2559งานทะเบียนราษฎร อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากแผนพัฒนาเทศบาลเมืองหัวหิน 4 ปี (2561 – 2564), 2559, หน้า 8)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอันมีลักษณะคำถามปลายปิด ชนิดตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วน (Rating scale) 5 ระดับ (มากที่สุด/มาก/ปานกลาง/น้อย/น้อยที่สุด) ตามแบบของ Likert Scale และคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ลักษณะของเครื่องมือหรือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย รายได้ต่อเดือน
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เภณศาสตร์ให้คะแนน สำหรับตอนที่ 2 และ 3 รายละเอียด ดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	5
ระดับมาก	ให้คะแนนเท่ากับ	4
ระดับปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	3
ระดับน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2
ระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1

จากนั้น นำคำตอบมารวมเป็นคะแนนและนำมาจัดระดับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามสูตรของ Best ดังนี้ (Best, J.W. & Kahn, J.V., 1993 ; อ้างอิงจาก ธวัชชัย นามสันติวงศ์, 2538 : 28)

$$Sc = \frac{\max - \min}{5} = 0.80$$

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาจากเอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์งานวิจัย และบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามโดยแยกแบบสอบถามเป็นหัวข้อหลักและหัวข้อย่อยตาม กรอบแนวคิดการวิจัยให้ครอบคลุมทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่เสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แก้ไข เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมด้านภาษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

ประกอบด้วย

4.1 นายสหัชชัย อนันตเมฆ ตำแหน่ง อุปนายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.2 นายโพสิทธิ์ เครือวัลย์ ตำแหน่ง นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.3 นายประกิตติ อัจฉพันธ์ ตำแหน่ง อดีตนายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างภาพรวมทั้งหมดของแบบสอบถามโดยใช้สูตร IOC (Index of consistency) ตามวิธีของโรวินेलลี (Rovinelli) และแฮมมิงตัน (Hambleton) (สมนึก ภัทธิยธนี, 2544, หน้า 219 -233) เกณฑ์การประเมินความ มีดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ	+1	หมายถึง	แน่ใจว่าถูกต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ให้คะแนนเท่ากับ	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ให้คะแนนเท่ากับ	-1	หมายถึง	ยังไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

แทนค่าในส่วนที่ 1

$$IOC = \frac{24.4}{3} = 8.13$$

แทนค่าในส่วนที่ 2

$$IOC = \frac{9.8}{3} = 3.27$$

สรุปผล

จากการหาประสิทธิภาพ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งในการแทนค่าในครั้งนี้พบว่า

1. ชุดคำถามในส่วนที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 8.13

2. ชุดคำถามในส่วนที่ 2 มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 3.27
ดังนั้น ชุดคำถามทั้ง 2 ส่วนจึงผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ Cronbach ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.969

เกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น มีดังนี้ (เกียรติสุตา ศรีสุข. 2549, หน้า 144)

- 0.00 – 0.20 ความเชื่อมั่นต่ำมาก/ ไม่มีเลย
- 0.21 – 0.40 ความเชื่อมั่นต่ำ
- 0.41 – 0.70 ความเชื่อมั่นปานกลาง
- 0.71 – 1.00 ความเชื่อมั่นสูง

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 ชุด/คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 ชุด ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากนั้น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีแนวทางการวิเคราะห์ มีดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545, หน้า 25-26)

1. ใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของ กลุ่มตัวอย่าง
2. ใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ เสริมสร้างความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. การหาความสัมพันธ์และอำนาจการอธิบายระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ Pearson R และ การถดถอยเชิงพหุเพื่อค่าการหาความสัมพันธ์และอำนาจการอธิบายของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05

สมมติฐานทางสถิติ

1. H_0 : ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน ไม่อยู่ในระดับมาก
- H_1 : ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ในระดับมาก

2. H_0 : ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 ของทัศนะกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร

H_1 : มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 ของทัศนะกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร

3. H_0 : ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน

H_1 : ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ลำดับการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	ขนาดของตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบแบบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบแบบเอฟ (F-test)
df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (sum of square)
MS	แทน	ความแปรปรวน (mean of sum of square)
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อศึกษาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน และศึกษาการพยากรณ์ความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรและนักท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 398 คน ผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ส่วน ไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ

- ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 ตอนที่ 3 ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 398 คน)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	- ชาย	157	39.40
	- หญิง	241	60.600
อายุ	- ต่ำกว่า 20 ปี	9	2.30
	- 21 – 30 ปี	166	41.70
	- 31 – 40 ปี	92	23.10
	- 41 – 50 ปี	89	22.40
	- 51 – 60 ปี	41	10.30
	- 60 ปี ขึ้นไป	1	0.30
ระดับการศึกษา	- ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	104	26.10
	- มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช	87	21.90
	- อนุปริญญา/ ปวส	88	22.10
	- ปริญญาตรี	112	28.10
	- สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.80
อาชีพ	- เกษตรกร	52	13.10
	- รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	52	13.10
	- ประกอบธุรกิจส่วนตัว	125	31.40
	- รับจ้าง/ พนักงานบริษัท	121	30.40
	- ค้าขาย	44	11.10
	- นักเรียน/ นักศึกษา	4	1.00
รายได้	- ต่ำกว่า 5,000 บาท	22	5.50
	- 5,001 – 10,000 บาท	47	11.80
	- 10,001 – 15,000 บาท	53	13.30
	- 15,001 – 20,000 บาท	111	27.90
	- 20,001 – 25,000 บาท	158	39.70
	- มากกว่า 25,000 บาท	7	1.80
สถานภาพ	- โสด	105	26.40
	- สมรส	167	42.00
	- หม้าย	57	14.30
	- หย่าร้าง	49	12.30
	- อื่น ๆ	20	5.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 398 ราย พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 60.60 และเป็นเพศชาย จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 ตามลำดับ

สำหรับอายุของผู้ใช้บริการ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.70, 31-40 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10, 41-50 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40, 51-60 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30, ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ

ส่วนระดับการศึกษาของผู้ใช้บริการ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10 รองลงมา ได้แก่ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10, อนุปริญญา/ ปวส. จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10, มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

ผู้ให้บริการมีอาชีพ, ประกอบธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.40 รองลงมาคือ รับจ้าง/ พนักงานบริษัท จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40, รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 เท่ากับ เกษตรกร จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10, ค้าขาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 และนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 ตามลำดับ

ผู้ให้บริการมีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท มากที่สุด จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70 รองลงมาคือ 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90, 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30, 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80, ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 และมากกว่า 25,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

และโดยผู้ให้บริการมีสถานภาพสมรส มากที่สุด จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาคือ โสด จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40, หม้าย จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30, หย่าร้าง จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 และอื่น ๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์รายละเอียดดังตารางที่ 4.2 – 4.9

ตารางที่ 4.2 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม

หลักการของการจัดการ ตามกระบวนการบริหารจัดการ POSDCoRB	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 ด้านการวางแผน	3.64	0.78	มาก
2 ด้านการจัดองค์กร	3.57	0.63	มาก
3 ด้านการบริหารงาน	3.77	0.90	มาก
4 ด้านการอำนวยความสะดวก	3.44	0.87	ปานกลาง
5 ด้านการประสานงาน	3.27	0.62	ปานกลาง
6 ด้านการรายงาน	3.64	0.68	มาก
7 ด้านงบประมาณ	3.44	0.47	ปานกลาง
ภาพรวม	3.52	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.77$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวางแผนและด้านการรายงาน ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 3.27$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.3 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการวางแผน

การวางแผน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 ออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความกลมกลืนกับสภาพดั้งเดิม และเหมาะสมกับระบบนิเวศท้องถิ่น	3.69	0.87	มาก
2 กำหนดกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่	3.78	0.84	มาก
3 มีความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์น่ามอง	3.70	0.84	มาก
4 มีความน่าสนใจของวิถีชีวิต/ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.59	0.94	มาก
ภาพรวม	3.64	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ กำหนดกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ ($\bar{X} = 3.78$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีความ

สวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์น่ามอง ($\bar{X} = 3.70$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีความน่าสนใจของวิถีชีวิต/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.59$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมือง หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการจัดองค์กร

	การจัดองค์กร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสามารถไปได้โดยง่าย	3.81	0.71	มาก
2	ถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก	3.62	0.79	มาก
3	แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักและสายรอง	3.31	0.91	ปานกลาง
4	ความชัดเจนของป้ายแสดงเส้นทาง	3.49	0.90	ปานกลาง
5	การบริการของรถโดยสารเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.34	0.84	ปานกลาง
	ภาพรวม	3.57	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการจัดองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสามารถไปได้โดยง่าย ($\bar{X} = 3.81$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักและสายรอง ($\bar{X} = 3.31$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.5 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมือง หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการบริหารงาน

	การบริหารงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	เจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการและส่งเสริมกิจการ ท่องเที่ยว	3.48	1.01	ปานกลาง
2	จัดให้ผู้นำระดับจังหวัด ผู้นำระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว อย่างเหมาะสม	3.17	0.95	ปานกลาง
3	สนับสนุนให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการจากองค์กรภาครัฐ	3.51	1.02	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

	การบริหารงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4	ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อรับฟัง ประโยชน์และปัญหา พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.06	0.90	มาก
	ภาพรวม	3.77	0.90	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการจัดองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อรับฟังประโยชน์และปัญหา พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.06$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สนับสนุนให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการจากองค์กรภาครัฐ ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ จัดให้ผู้นำระดับจังหวัด ผู้นำระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.17$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.6 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการอำนวยความสะดวก

	การอำนวยความสะดวก	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	สถานที่สำหรับจัดเป็นศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	3.66	0.75	มาก
2	สถานที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	3.44	0.80	ปานกลาง
3	ร้านอาหารสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	3.69	0.76	มาก
4	ระบบการจัดการร้านอาหารอย่างถูกสุขลักษณะมีคุณภาพ	3.45	0.94	ปานกลาง
5	เอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	3.64	1.03	มาก
6	ห้องน้ำสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	3.47	1.00	ปานกลาง
7	สถานที่ท่องเที่ยวมีสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ	3.23	1.10	ปานกลาง
	ภาพรวม	3.44	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า องค์กรจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร้านอาหารสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.69$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานที่สำหรับจัดเป็นศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.66$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวมีสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.23$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.7 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการประสานงาน

	การประสานงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การประสานงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ส่วนราชการ เอกชน ผู้ค้าขาย ในการกำหนดกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว	3.14	0.87	ปานกลาง
2	ร่วมกันดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.42	1.05	ปานกลาง
3	ร่วมกันดำเนินการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งทางด้าน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	3.61	0.73	มาก
4	ร่วมกันดำเนินการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.40	0.77	ปานกลาง
5	ร่วมกันดำเนินการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงาม ความเก่าแก่ และลักษณะเฉพาะตัวของ แหล่งประวัติศาสตร์	3.40	0.68	ปานกลาง
	ภาพรวม	3.27	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการประสานงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร่วมกันดำเนินการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งทางด้าน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.61$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ร่วมกันดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.42$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประสานงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ส่วนราชการ เอกชน ผู้ค้าขาย ในการกำหนดกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.14$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.8 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการรายงาน

	การรายงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง และรายงานให้ส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ	3.54	0.70	มาก
2	จัดทำฐานข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยว และรายงานให้ส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ	3.59	0.78	มาก
3	จัดทำรายงานผลกระทบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทรัพยากรท่องเที่ยวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ	3.83	0.75	มาก
4	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.75	0.80	มาก
	ภาพรวม	3.64	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านการรายงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดทำรายงานผลกระทบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทรัพยากรท่องเที่ยวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 3.83$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.75$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง และรายงานให้ส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 3.14$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านงบประมาณ

	งบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การกำหนดนโยบายด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวลงในแผนพัฒนาของเทศบาล	3.53	0.54	มาก
2	วางแผนนำรายได้หรือผลประโยชน์ไปปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	3.32	0.61	ปานกลาง
3	สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	3.35	0.57	ปานกลาง
	ภาพรวม	3.44	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดนโยบายด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวลงใน

แผนพัฒนาของเทศบาล ($\bar{X} = 3.83$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา
 ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.35$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
 ที่สุด คือ วางแผนนำรายได้หรือผลประโยชน์ไปปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.14$) อยู่ในระดับปาน
 กลาง

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จอย่างยั่งยืนการจัดการทรัพยากรการ
 ท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 ความอยู่รอดของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว	3.53	0.51	มาก
2 การปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวและระบบ การจัดการท่องเที่ยว	3.52	0.42	มาก
3 การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม	3.78	0.51	มาก
4 การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว	3.63	0.45	มาก
ภาพรวม	3.60	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอย่างยั่งยืนการจัดการทรัพยากร
 การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีการจัดการ
 ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X} = 3.60$, S.D.= 0.43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การอนุรักษ์
 และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= 0.51) รองลงมาคือ
 การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.63$, S.D.= 0.45) ความอยู่รอดของทรัพยากรในแหล่ง
 ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.53$, S.D.= 0.51) การปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยว
 ($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.42) ตามลำดับ

4.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน จากสมมติฐาน

1. H_0 : ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน
 เทศบาลเมืองหัวหิน ไม่อยู่ในระดับมาก

H_1 : ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน
 เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ในระดับมาก

2. H_0 : ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ 0.05 ของทัศนกลุ่ม
 ตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตาม
 ลักษณะประชากร

H1: มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ 0.05 ของทัศนะกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร

3. Ho: ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน

H1: ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านเพศ

ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})		t	sig
	หญิง (241)	ชาย (157)		
รวม	3.62	3.59	0.680	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านเพศพบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอายุ

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	(Combined)	7.455	5	1.491	8.727	.000*
	Linear Term	.071	1	.071	.416	.519
	Unweighte d	.488	1	.488	2.856	.092
	Weighted Deviation	6.967	4	1.742	10.195	.000*
Within Groups		66.968	392	.171		
Total		74.423	397			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความแปรปรวนความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอายุ โดยรวม พบว่า มีค่า $F = 8.727$ และค่า $Sig. = 0.000$ ซึ่งแสดงว่ามีค่าน้อยกว่า p value ที่มีค่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของ LSD test ดังผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามตาราง 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอายุ

(I) อายุ	(J) อายุ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ต่ำกว่า 20 ปี	21-30 ปี	.23728	.14146	.590
	31-40 ปี	-.10930	.14436	.966
	41-50 ปี	.13233	.14457	.933
	51-60 ปี	.14905	.15215	.916
21-30 ปี	ต่ำกว่า 20 ปี	-.23728	.14146	.590
	31-40 ปี	-.34658*	.05372	.000
	41-50 ปี	-.10495	.05430	.444
	51-60 ปี	-.08823	.07208	.827
31-40 ปี	ต่ำกว่า 20 ปี	.10930	.14436	.966
	21-30 ปี	.34658*	.05372	.000
	41-50 ปี	.24163*	.06145	.004
	51-60 ปี	.25835*	.07761	.027
41-50 ปี	ต่ำกว่า 20 ปี	-.13233	.14457	.933
	21-30 ปี	.10495	.05430	.444
	31-40 ปี	-.24163*	.06145	.004
	51-60 ปี	.01672	.07801	1.000
51-60 ปี	ต่ำกว่า 20 ปี	-.14905	.15215	.916
	21-30 ปี	.08823	.07208	.827
	31-40 ปี	-.25835*	.07761	.027
	41-50 ปี	-.01672	.07801	1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD พบว่า มีรายคู่ที่แตกต่าง 3 คู่ ดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 21 – 30 ปี มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 31 – 40 ปี

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 41 – 50 ปี

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 51 – 60 ปี

จึงสรุปว่า กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามจำแนกตามลักษณะประชากรด้านอายุ มีความแตกต่างจากกลุ่มระดับการศึกษา จึงปฏิเสธสมมติฐาน และยอมรับสมมติฐานแย้งว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามคุณลักษณะประชากรด้านระดับการศึกษา

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	(Combined)	16.574	4	4.144	28.150	.000*
	Linear Term	4.309	1	4.309	29.272	.000*
	Weighted	1.588	1	1.588	10.791	.001*
	Deviation	14.986	3	4.995	33.936	.000*
Within Groups		57.849	393	.147		
Total		74.423	397			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแปรปรวนความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านระดับการศึกษาโดยรวม พบว่า มีค่า $F = 28.151$ และค่า $Sig. = 0.000$ ซึ่งแสดงว่ามีค่าน้อยกว่า p value ที่มีค่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของ LSD test ดังผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามตาราง 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะ ประชากรด้านระดับการศึกษา

(I) ระดับการศึกษา	(J) ระดับการศึกษา	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	มัธยมศึกษาปีที่ 6, ปวช.	-.50619*	.05574	.000
	อนุปริญญา, ปวส.	-.14948	.05557	.126
	ปริญญาตรี	-.20913*	.05225	.003
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.97253*	.14981	.000
มัธยมศึกษาปีที่ 6, ปวช.	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	.50619*	.05574	.000
	อนุปริญญา, ปวส.	.35671*	.05801	.000
	ปริญญาตรี	.29705*	.05483	.000
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.46634	.15073	.050
อนุปริญญา, ปวส.	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	.14948	.05557	.126
	มัธยมศึกษาปีที่ 6, ปวช.	-.35671*	.05801	.000
	ปริญญาตรี	-.05966	.05465	.879
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.82305*	.15067	.000
ปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	.20913*	.05225	.003
	มัธยมศึกษาปีที่ 6, ปวช.	-.29705*	.05483	.000
	อนุปริญญา, ปวส.	.05966	.05465	.879
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.76339*	.14947	.000
สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	.97253*	.14981	.000
	มัธยมศึกษาปีที่ 6, ปวช.	.46634	.15073	.050
	อนุปริญญา, ปวส.	.82305*	.15067	.000
	ปริญญาตรี	.76339*	.14947	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD พบว่า มีรายคู่ที่แตกต่าง 7 คู่ ดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

คู่ที่ 4 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส.

คู่ที่ 5 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

คู่ที่ 6 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส. มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

คู่ที่ 7 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

จึงสรุปว่า กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามลักษณะประชากรด้านระดับการศึกษา มีความแตกต่างจากกลุ่มระดับการศึกษา จึงปฏิเสธสมมติศูนย์ และยอมรับสมมติฐานแย้งว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอาชีพ

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	(Combined)	20.631	5	4.126	30.070	.000*
	Linear Term					
	Unweighted	.490	1	.490	3.572	.060*
	Weighted	12.618	1	12.618	91.950	.000*
	Deviation	8.014	4	2.003	14.599	.000*
Within Groups		53.792	392	.137		
Total		74.423	397			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแปรปรวนความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอาชีพโดยรวม พบว่า มีค่า $F = 30.070$ และค่า $\text{Sig.} = 0.000$ ซึ่งแสดงว่ามีค่าน้อยกว่า p value ที่มีค่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของ LSD test ดังผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามตาราง 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านอาชีพ

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean		
		Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
เกษตรกร	รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-.43269*	.07265	.000
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.64708*	.06113	.000
	รับจ้าง/ พนักงานบริษัท	-.58837*	.06142	.000
	ค้าขาย	-.78671*	.07588	.000
	นักเรียน/นักศึกษา	-.17308	.19221	.976
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	.43269*	.07265	.000
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.21438*	.06113	.033
	รับจ้าง/ พนักงานบริษัท	-.15567	.06142	.270
	ค้าขาย	-.35402*	.07588	.001
	นักเรียน/นักศึกษา	.25962	.19221	.873
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	เกษตรกร	.64708*	.06113	.000
	รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	.21438*	.06113	.033
	รับจ้าง/ พนักงานบริษัท	.05871	.04724	.908
	ค้าขาย	-.13964	.06493	.465
	นักเรียน/นักศึกษา	.47400	.18816	.276

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean		
		Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
รับจ้าง/ พนักงานบริษัท	เกษตรกร	.58837*	.06142	.000
	รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	.15567	.06142	.270
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.05871	.04724	.908
	ค้าขาย	-.19835	.06521	.102
	นักเรียน/นักศึกษา	.41529	.18825	.434
ค้าขาย	เกษตรกร	.78671*	.07588	.000
	รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	.35402*	.07588	.001
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	.13964	.06493	.465
	รับจ้าง/ พนักงานบริษัท	.19835	.06521	.102
	นักเรียน/นักศึกษา	.61364	.19345	.076
นักเรียน/นักศึกษา	เกษตรกร	.17308	.19221	.976
	รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-.25962	.19221	.873
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.47400	.18816	.276
	รับจ้าง/ พนักงานบริษัท	-.41529	.18825	.434
	ค้าขาย	-.61364	.19345	.076

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD พบว่า มีรายคู่ที่แตกต่างกัน 6 คู่ ดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ พนักงานบริษัท

คู่ที่ 4 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย

คู่ที่ 5 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว

คู่ที่ 6 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย

จึงสรุปว่า กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามลักษณะประชากรด้านอาชีพ มีความแตกต่างจากกลุ่มอาชีพ จึงปฏิเสธสมมติศูนย์ และยอมรับสมมติฐานแย้งว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านรายได้

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	(Combined)	20.361	5	4.072	29.527	.000*
	Linear Term					
	Unweighted	.500	1	.500	3.627	.058*
	Weighted	.538	1	.538	3.901	.049*
	Deviation	19.823	4	4.956	35.934	.000*
Within Groups		54.062	392	.138		
Total		74.423	397			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแปรปรวนความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรรายได้ พบว่า มีค่า $F = 29.527$ และค่า $Sig. = 0.000$ ซึ่งแสดงว่ามีค่าน้อยกว่า p value ที่มีค่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของ LSD test ดังผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามตาราง 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านรายได้

(I) รายได้	(J) รายได้	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001-10,000 บาท	-.63926*	.09593	.000
	10,001-15,000 บาท	.18611	.09419	.564
	15,001-20,000 บาท	-.35749*	.08667	.005
	20,001 – 25,000 บาท	-.32422*	.08451	.013
	มากกว่า 25,000 บาท	-.39610	.16115	.304

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

(I) รายได้	(J) รายได้	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
5,001-10,000 บาท	ต่ำกว่า 5,000 บาท	.63926*	.09593	.000
	10,001-15,000 บาท	.82537*	.07441	.000
	15,001-20,000 บาท	.28177*	.06463	.002
	20,001 – 25,000 บาท	.31504*	.06170	.000
	มากกว่า 25,000 บาท	.24316	.15045	.759
10,001-15,000 บาท	ต่ำกว่า 5,000 บาท	-.18611	.09419	.564
	5,001-10,000 บาท	-.82537*	.07441	.000
	15,001-20,000 บาท	-.54360*	.06200	.000
	20,001 – 25,000 บาท	-.51033*	.05895	.000
	มากกว่า 25,000 บาท	-.58221*	.14935	.011
15,001-20,000 บาท	ต่ำกว่า 5,000 บาท	.35749*	.08667	.005
	5,001-10,000 บาท	-.28177*	.06463	.002
	10,001-15,000 บาท	.54360*	.06200	.000
	20,001 – 25,000 บาท	.03327	.04599	.991
	มากกว่า 25,000 บาท	-.03861	.14472	1.000
20,001 – 25,000 บาท	ต่ำกว่า 5,000 บาท	.32422*	.08451	.013
	5,001-10,000 บาท	-.31504*	.06170	.000
	10,001-15,000 บาท	.51033*	.05895	.000
	15,001-20,000 บาท	-.03327	.04599	.991
	มากกว่า 25,000 บาท	-.07188	.14344	.998
มากกว่า 25,000 บาท	ต่ำกว่า 5,000 บาท	.39610	.16115	.304
	5,001-10,000 บาท	-.24316	.15045	.759
	10,001-15,000 บาท	.58221*	.14935	.011
	15,001-20,000 บาท	.03861	.14472	1.000
	20,001 – 25,000 บาท	.07188	.14344	.998

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD พบว่า มีรายคู่ที่แตกต่าง 9 คู่ ดังนี้

คู่มือที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท

คู่มือที่ 2 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท

คู่มือที่ 3 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท

คู่มือที่ 4 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท

คู่มือที่ 5 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท

คู่มือที่ 6 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท

คู่มือที่ 7 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท

คู่มือที่ 8 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท

คู่มือที่ 9 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ มากกว่า 25,000 บาท

จึงสรุปว่า กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามลักษณะประชากรด้านรายได้ มีความแตกต่างจากกลุ่มรายได้ จึงปฏิเสธสมมติศูนย์ และยอมรับสมมติฐานแย้งว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความแปรปรวนของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านสถานภาพสมรส

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	(Combined)	15.726	4	3.932	26.324	.000*
	Linear Term					
	Unweighted	6.858	1	6.858	45.919	.000*
	Weighted	9.118	1	9.118	61.047	.000*
	Deviation	6.609	3	2.203	14.750	.000*
Within Groups		58.696	393	.149		
Total		74.423	397			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความแปรปรวนความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากร

สถานภาพสมรส พบว่า มีค่า $F = 26.324$ และค่า $Sig. = 0.000$ ซึ่งแสดงว่ามีค่าน้อยกว่า p value ที่มีค่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของ LSD test ดังผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามตาราง 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรด้านสถานภาพสมรส

(I) สถานภาพ	(J) สถานภาพ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
โสด	สมรส	.15703*	.04813	.032
	หม้าย	-.21328*	.06358	.025
	หย่าร้าง	-.34218*	.06686	.000
	อื่น ๆ	-.42381*	.09429	.001
สมรส	โสด	-.15703*	.04813	.032
	หม้าย	-.37031*	.05928	.000
	หย่าร้าง	-.49921*	.06279	.000
	อื่น ๆ	-.58084*	.09144	.000
หม้าย	โสด	.21328*	.06358	.025
	สมรส	.37031*	.05928	.000
	หย่าร้าง	-.12889	.07529	.570
	อื่น ๆ	-.21053	.10044	.357
หย่าร้าง	โสด	.34218*	.06686	.000
	สมรส	.49921*	.06279	.000
	หม้าย	.12889	.07529	.570
	อื่น ๆ	-.08163	.10255	.959
อื่น ๆ	โสด	.42381*	.09429	.001
	สมรส	.58084*	.09144	.000
	หม้าย	.21053	.10044	.357
	หย่าร้าง	.08163	.10255	.959

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD พบว่า มีรายคู่ที่แตกต่างกัน 7 คู่ ดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพสมรส

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพหม้าย

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพหย่าร้าง

คู่ที่ 4 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพอื่น ๆ

คู่ที่ 5 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพหม้าย

คู่ที่ 6 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพหย่าร้าง

คู่ที่ 7 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างจากกลุ่มประชาชนที่มีสถานภาพอื่น ๆ

จึงสรุปว่า กลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามคุณลักษณะด้านสถานภาพ รายด้านภาพรวม มีความแตกต่างกันจากกลุ่มสถานภาพ จึงปฏิเสธสมมติศูนย์ และยอมรับสมมติฐานแย้งว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.1 จากตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จอย่างยั่งยืนการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D.= 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= 0.51) รองลงมาคือ การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.63$, S.D.= 0.45) ความอยู่รอดของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.53$, S.D.= 0.51) การปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.42) ตามลำดับ สรุปว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานทางเลือก ว่าการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก

4.4.2 จากตารางที่ 4.11 – 4.21 การเปรียบเทียบความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามคุณลักษณะประชากร พบว่า

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 ของทัศนะกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกตามลักษณะประชากร สรุปว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 ของทักษะกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานทางเลือก ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 ของทักษะกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร

4.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และปัจจัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และปัจจัยส่วนบุคคลมี 7 ตัวแปร คือ 1. ด้านการวางแผน (X1) 2. ด้านการจัดองค์การ (X2) 3. ด้านการบริหารงานบุคคล (X3) 4. ด้านการอำนวยความสะดวก (X4) 5. ด้านการประสานงาน (X5) 6. ด้านการรายงาน (X6) 7. ด้านการงบประมาณ (X7) ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การตีความค่าสัมประสิทธิ์ r โดยสังเขป

$r =$.10	มีความสัมพันธ์ต่ำมาก
	.20	มีความสัมพันธ์ต่ำ
	.30	มีความสัมพันธ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ
	.40	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
	.50	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
	.60	มีความสัมพันธ์ปานกลางค่อนข้างสูง
	.70	มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง
	.80	มีความสัมพันธ์สูง
	.90	มีความสัมพันธ์สูงมาก

ที่มา: พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2540, หน้า 116)

ตารางที่ 4.22 แทนค่าตัวแปร

ตัวแปร	ความหมาย
X1	ด้านการวางแผน
X2	ด้านการจัดองค์การ
X3	ด้านการบริหารงานบุคคล
X4	ด้านการอำนวยความสะดวก
X5	ด้านการประสานงาน

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ตัวแปร	ความหมาย
X6	ด้านการรายงาน
X7	ด้านการงบประมาณ
Y	ผลสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	Y
X1	1.000	.622**	.623**	.251**	.018	.219**	-.059	.802**
X2		1.000	.579**	.318**	.156**	.176**	.239**	.567**
X3			1.000	.502**	.656**	.755**	.446**	.615**
X4				1.000	.557**	.393**	.552**	.285**
X5					1.000	.817**	.738**	.266**
X6						1.000	.429**	.263**
X7							1.000	.342**
Y								1.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยกับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน

Correlations ^b			
		TP	WP
TP	Pearson Correlation	1	.422**
	Sig. (2-tailed)		.000
WP	Pearson Correlation	.422**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ = 0.01

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการ
ท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนกับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
อย่างยั่งยืน

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ อย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	ผลสำเร็จของการจัดการ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง บูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ (Y)	ระดับ ความสัมพันธ์
ด้านการวางแผน	.802**	สูง
ด้านการจัดองค์การ	.567**	ปานกลาง
ด้านการบริหารงานบุคคล	.615**	ปานกลางค่อนข้างสูง
ด้านการอำนวยการ	.285**	ต่ำ
ด้านการประสานงาน	.266**	ต่ำ
ด้านการรายงาน	.263**	ต่ำ
ด้านการงบประมาณ	.342**	ปานกลางค่อนข้างต่ำ

N = 398 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ = 0.01

จากตารางที่ 4.43 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการ
ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏผล
การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ปัจจัยด้านการวางแผน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง
บูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
และมีความแกร่งของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .802$)

ปัจจัยด้านการจัดองค์การ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง
บูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
และมีความแกร่งของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .567$)

ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการ
ท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.01 และมีความแกร่งของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .615$)

ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความแกร่งของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .285$)

ปัจจัยด้านการประสานงาน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความแกร่งของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .266$)

ปัจจัยด้านการรายงาน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความแกร่งของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .263$)

ปัจจัยด้านการงบประมาณ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความแกร่งของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($r = .342$)

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ที่แสดงผลในตาราง ที่ 4.43 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และระดับ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานทางเลือก ที่ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน

สรุป

จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับตัวแปรต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 7 ตัวแปร คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านการงบประมาณ มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตาราง 4.26 สรุปการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	สรุป
สมมติฐานข้อที่ 1 ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ในระดับมาก	ปฏิเสธ H_0	ยอมรับสมมติฐานแย้ง

ตาราง 4.26 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	สรุป
สมมติฐานข้อที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ 0.05 ของทัศนะกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร	ปฏิเสธ H_0	ยอมรับสมมติฐานแย้ง
สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน	ปฏิเสธ H_0	ยอมรับสมมติฐานแย้ง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษางานวิจัยเรื่อง “ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

5.1 วิเคราะห์ผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละโดยนำเสนอข้อมูลดังปรากฏผลจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ กลุ่มประชากรและนักท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.6 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.4 ตามลำดับ

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21--30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.10 อายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.40 อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.30 อายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.30, และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.10 รองลงมา มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 26.10 อนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 22.10 มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 21.90 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 31.40รองลงมา รับจ้าง/ พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 30.40 รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 13.10 เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 13.10 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 11.10 และนักเรียน/ นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.10 ตามลำดับ

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.70 รองลงมา รายได้อยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.90 รายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.30 รายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาทคิดเป็น

ร้อยละ 11.80 รายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.50 และมากกว่า 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.80 และ ตามลำดับ

สถานภาพทางสังคม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 26.40 หม้าย คิดเป็นร้อยละ 14.30 หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 12.30 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

5.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1. การวางแผน 2. การจัดองค์การ 3. การบริหารงานบุคคล 4. การอำนวยความสะดวก 5. การประสานงาน 6. การรายงาน และ 7. การงบประมาณ

5.1.2.1 ผลสรุปการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการบริหารงาน ($X = 3.77$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวางแผนและด้านการรายงาน ($X = 3.64$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประสานงาน ($X = 3.27$) อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.2.2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ความอยู่รอดของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว การปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยว การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว จากการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แสดงผลในตารางที่ 4.10 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D.= 0.43) จึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของทัศนากลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร จากตารางที่ 4.11 – 4.21 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 ของทัศนากลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามลักษณะประชากร จึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ที่แสดงผลในตาราง ที่ 4.25 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 จึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3

สรุป

จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับตัวแปรต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 7 ตัวแปร คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านการงบประมาณ มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 7 ตัวแปร คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงานด้านการรายงาน และด้านการงบประมาณ มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านการงบประมาณ มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของปยุตตดา สัตยमुख (2553) เรื่องการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำมูล : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 3 แห่ง ในเขตพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่า แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติใน พื้นที่ลุ่มแม่น้ำมูล จังหวัดอุบลราชธานี ควรส่งเสริมให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ใช่เลียนแบบเหมือนกันหมด หาเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งตามความเป็นจริง การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมุ่งเน้นในรูปแบบธรรมชาติ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวต้องเน้นการระดมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการสร้างกิจกรรม รวมทั้งการรักษาเอกลักษณ์ของความเรียบง่าย สงบ ใกล้เคียงธรรมชาติ และการท่องเที่ยวทางน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวประทับใจ โดยอาศัยปัจจัยภายนอก คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด และความร่วมมือทั้งจากภาครัฐ และเอกชน และชุมชนท้องถิ่นรวมดำเนินการ สำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ป้ายประชาสัมพันธ์ ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ เพื่ออำนวยความสะดวกและบริการ นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น มีระบบการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ขณะเดียวกันสอดคล้องกับงานของบุญพา คำวิเศษณ์ (2554) เรื่องข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา และสอดคล้องกับงานของณัฐวดี พงษ์สิงห์โต (2558) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนโยบายนโยบายการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปปฏิบัติ กรณีศึกษาตำบลบึงนคร อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงานด้านการรายงาน และด้านการงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

ประเด็นหรือหัวข้อที่ควรศึกษาเพิ่มเติม ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาในเชิงผสมผสานเพื่อให้มีความแม่นยำและแม่นยำในเนื้อหามากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติมเพื่อขยายผลและเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม จนสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนได้

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2550). *มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว*. เข้าถึงได้จาก: http://www.thailocaladmin.go.th:15030/e_book/eb1, 20 ตุลาคม 2560.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, (2544). *แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- คารมณีย์ เพียรภาณุ. (2548). *องค์การที่มีประสิทธิผล ความท้าทายของผู้บริหาร* เข้าถึงได้จาก: <http://gotoknow.org/blog/nangphajaa1/280289>, 5 สิงหาคม พ.ศ. 2560.
- ความเป็นมาด้านเศรษฐกิจของไทย*. เข้าถึงได้จาก: www.siamintelligence.com/development-of-thai-economy, 21 เมษายน 2560
- จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์. (2551). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน หน่วยที่ 6 เรื่อง *การประเมินผลนโยบาย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จารุจน์ กลิ่นดีปาลี. (2541). *การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ* กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2550). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ติน ปรัชญพฤทธิ. (2552). *การบริหารการพัฒนา ความหมาย เนื้อหา แนวทางและปัญหา* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวดี พงษ์สิงห์โต (2558) *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปปฏิบัติ* กรณีศึกษาตำบลบึงนคร อำเภอห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- ดวงพร โรจนเจริญวัฒนา. (2543). *ทัศนคติของผู้มาท่องเที่ยวเยือนป่าสักชลสิทธิ์ต่อการบริหารจัดการ* *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทศบาลเมืองห้วยหิน. (2559). *แผนพัฒนาเทศบาลเมืองห้วยหิน 4 ปี (2561 – 2564)*. งานแผนและงบประมาณ สำนักปลัดเทศบาล.
- ระพีพรรณ ทองห่อ และคณะ. (2549). *ลักษณะการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์และความต้องการใช้* *บริการของนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รูปแบบการท่องเที่ยว*. เข้าถึงได้จาก: www.tourismatbuu.wordpress.com/ *ความรู้เบื้องต้นการ* *ท่องเที่ยว*, 3 พฤษภาคม 2560.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2533). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ธวัชชัย นามสันติวงศ์. (2538). *SPSS/ PC + SPSS for Windows หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงาน* *สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- ธีรพัฒน์ ตี๋ตัน (2546). *ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่วนอุทยานม่อนพระยาแช่ ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การบริหารทรัพยากรป่าไม้). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2540). *การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการบริหาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- पालกฤษณ์ นาคะปักฉิม (2555) *ศักยภาพความพร้อมด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ในจังหวัดบึงกาฬ*
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษ 21*. กรุงเทพฯ: บริษัท ดวงกลม จำกัด. มหาวิทยาลัยศิลปากร. (ม.ป.ป.).ภรณ์ มหานนท์. (2549). การประเมินประสิทธิผลขององค์กร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปุลณดา สัตยमुख (2553) *การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำมูล : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 3 แห่ง ในเขตพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี*
- บุญพา คำวิเศษณ์ (2554) *ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา*
- นภดล ปราศราศี. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษาประชาชนในเขตเทศบาลนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.ศศ.บ. (พัฒนาสังคม)*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นรินทร์ แจ่มจำรัส. (2549). *การพัฒนาองค์กร (Organization Development)*. ศูนย์พัฒนาทุนมนุษย์. กรุงเทพมหานคร.
- วรสิทธิ์ เจริญพัฒน์. (2559). *ระเบียบวิธีวิจัยเบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด. วิทยา ด่านธารงกุล, 2546
- วิกิพีเดีย. (2560). *อำเภอหัวหิน*. เข้าถึงได้จาก: <https://th.wikipedia.org>, 12 สิงหาคม 2560
- วิวัฒน์ชัย บุญภักดี. (2550). *ศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*.
- โศรยา สิ่งชูวงศ์. (2546). *วิวัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวกรณี เกาะช้าง จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมนึก ภัททิยธนี, (2544). *การวัดผลการศึกษา*. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมยศ นาวิก. (2553). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. เข้าถึงได้จาก:<http://gotoknow.org/blog/mathu/334443>, 21 ตุลาคม 2560.
- สิริกร เลิศลัคนาธาร (2550) *ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวทางน้ำอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา แม่น้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี*
- สุภารัตน์ แสงจำนงค์ (2550) *การศึกษาเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวพระตำหนักในสมัยรัชกาลที่ 5 เขตพระราชวังดุสิต*
- สุธี เสริฐศรี (2556). *แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกน อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม*.
- สุธี ขวัญเงิน. (2559). *หลักการจัดการ (Principle of Management)*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น. เสนาะ ตีเยาว์, 2554

อานัติ จักรแก้ว. (2545). ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดการฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ceballos-Lascurain, H. (1988). *The Future of Ecotourism. Mexico Journal*. 17(1), pp. 13-14.

Certo, S.C. (2003). *Modern Management*. Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.

Koontz, E. & Tzoni, A. (1964). *Modern organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Harold, & Cyril O'Donnell. (1968). *Principles of Management*. New York: McGraw-Hill.

Griffin, R.W. (1999). *Management 6th ed*. U.S.A. : Houghton Mifflin Company.

Lawrence, Paul R. & J. W. Lorsch. (1967). *Organization and Environment*. Boston: HBS Division of Research.

Luther H. Gulick และ Lyndall Urwick. (1937). *Papers on the Science of Administration*. New York: Columbia University, Institute of Public Administration.

Parson, Talcott. (1964). *Complex Organization : A Sociological Reader*. New York : Holt, Reinchart and Winston.

Pond, K. L. (1993). *The Professional Guide: Dynamics of Tour Guiding*. USA, New Jersey, Prentice-Hall.

Robbins, Stephen P., & Decenzo, David A. (2004). *Fundamentals of Management (4th ed.)*. New Jersey: Pearson Education.

Schein, E. H. (1970). *Organizational psychology (2nd ed.)*. Englewood Cliffs. NJ: Prentice-Hall.

Stevens, L. (1985). *Guide to starting and operating a successful travel agency*. Wheaton: Delmar.

The Ecotourism Society. (1991). *The Ecotourism Society's definition*.

The Ecotourism Janet Richardson. (1993). *Ecotourism & Nature based Holidays*. Sydney: Australian Print Group

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการเพื่อนำเสนอต่อสาธารณชนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวในภาพรวม

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ไม่มีผลต่อท่านแต่ประการใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์สรุปผลการวิจัยต่อไป และขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

พุดทิพัฒน์ เพชรสิทธิพงษ์
ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 1 : ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบที่ถูกต้องของท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ () 1. ต่ำกว่า 20 ปี () 2. 21 – 30 ปี
() 3. 31 – 40 ปี () 4. 41 – 50 ปี
() 5. 51 – 60 ปี () 6. 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา () 1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6
() 2. มัธยมศึกษาปีที่ 6, ปวช
() 3. อนุปริญญา, ปวส
() 4. ปริญญาตรี
() 5. สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ () 1. เกษตรกร () 2. รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
() 3. ประกอบธุรกิจส่วนตัว () 4. รับจ้าง/ พนักงานบริษัท
() 5. ค้าขาย () 6. นักเรียน/ นักศึกษา
() 7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. รายได้ () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท () 2. 5,001 – 10,000 บาท
() 3. 10,001 – 15,000 บาท () 4. 15,001 – 20,000 บาท
() 5. 20,001 – 25,000 บาท () 5. มากกว่า 25,000 บาท
6. สถานภาพ () โสด () สมรส
() หม้าย () หย่าร้าง
() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

คำชี้แจง: คำถามต่อไปนี้เป็นการถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ท่านคิดว่าข้อความต่อไปนี้ตรงตามความคิดเห็นของท่าน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน	ระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวางแผน					
1. ออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความกลมกลืนกับสภาพดั้งเดิม และเหมาะสมกับระบบนิเวศท้องถิ่น					
2. กำหนดกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่					
3. มีความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์					
4. มีความน่าสนใจของวิถีชีวิต/ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
การจัดองค์กร					
5. การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสามารถไปได้โดยง่าย					
6. มีถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก					
7. แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักและสายรอง					
8. มีความชัดเจนของป้ายแสดงเส้นทาง					
9. การบริการของรถโดยสารเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
การบริหารงาน					
10. เจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว					

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน	ระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. จัดให้ผู้นำระดับจังหวัด ผู้นำระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว อย่างเหมาะสม					
12. มีการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการจากองค์กรภาครัฐ					
13. จัดให้มีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อรับฟังประโยชน์และปัญหา พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
การอำนวยความสะดวก					
14. สถานที่สำหรับจัดเป็นศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					
15. สถานที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว อย่างเพียงพอ					
16. ร้านอาหารสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว อย่างเพียงพอ					
17. ระบบการจัดการร้านอาหารอย่างถูกสุขลักษณะมีคุณภาพ					
18. เอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว					
19. ห้องน้ำสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ					
20. สถานที่ท่องเที่ยวมีสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ					
การประสานงาน					
21. การประสานงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ส่วนราชการ เอกชน ผู้ค้าขาย ในการกำหนดกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว					
22. ร่วมกันดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว					

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน	ระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23. ร่วมกันดำเนินการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม					
24. ร่วมกันดำเนินการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
25. ร่วมกันดำเนินการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงาม ความเก่าแก่ และลักษณะเฉพาะตัวของ แหล่งประวัติศาสตร์					
การรายงาน					
26. จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง และรายงานให้ส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ					
27. จัดทำฐานข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยว และรายงานให้ส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ					
28. จัดทำรายงานผลกระทบต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ					
29. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว					
งบประมาณ					
30. การกำหนดนโยบายด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวลงในแผนพัฒนาของเทศบาล					
31. วางแผนนำรายได้หรือผลประโยชน์ไปปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว					
32. สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 3: ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของเทศบาลเมืองหัวหิน	ระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความอยู่รอดของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว					
1. ความสามารถในการอยู่รอดและแข่งขันได้ของแหล่งท่องเที่ยว					
2. การดูแลรักษาและคงสภาพความสมบูรณ์ของทรัพยากร					
3. การคงอยู่ของแหล่งท่องเที่ยว ตามกระแสของการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป					
การปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยว					
4. ปรับปรุงระบบการให้บริการที่เอื้อต่อสภาพแวดล้อม					
5. เปลี่ยนแปลงการให้บริการท่องเที่ยว ตามวิถีดำเนินชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน					
6. ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีดำเนินชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน					
การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม					
7. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
8. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงาม ความเก่าแก่ และลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งท่องเที่ยว					
9. ปกป้องรักษาธรรมชาติสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ในสภาพเดิม					
การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว					
10. การท่องเที่ยวส่งผลให้พื้นที่ในชุมชนเกิดความเจริญ					
11. การท่องเที่ยวทำให้มีการลงทุนด้านที่พักอาศัยมากขึ้น เช่น รีสอร์ท โฮมสเตย์ เป็นต้น					
12. การท่องเที่ยวช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจต่อชุมชน					

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายพุฒิพัฒน์ เพชรสิทธิพงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	22 กันยายน 2514
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	1334/ 24 ม.2 ต.วังกัฟง อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
สถานที่ทำงาน	บริษัท CS POOL Constructor จำกัด ต.วังกัฟง อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2556	ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน	กำลังศึกษาปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานวัตกรรมการบริหารจัดการภาครัฐกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2530 - 2549	รับเหมาก่อสร้างทั่วไป
พ.ศ.2549 - ปัจจุบัน	เจ้าของบริษัทรับสร้างบ้านและสระว่ายน้ำ บริษัท CS POOL Constructor จำกัด ต.วังกัฟง อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

